

ROZLICZANIE WYNAGRODZEŃ

**od 1 lipca 2022 r.
i od 1 stycznia 2023 r.**

Barbara Tomaszewska

Wolters Kluwer

ROZLICZANIE WYNAGRODZEŃ

**od 1 lipca 2022 r.
i od 1 stycznia 2023 r.**

Barbara Tomaszewska

Stan prawny na 15 września 2022 r.

Wydawca

Anna Kieszek-Sobczyńska

Redaktor prowadzący

Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Rybczyńska

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2022

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	17
----------------------------	-----------

Rozdział 1

Stosunek pracy jako obowiązkowy tytuł do ubezpieczeń

społecznych	21
1.1. Podstawa wymiaru składek	22
1.2. Roczne ograniczenie składek – art. 19 ust. 1 u.s.u.s.	26
1.3. FP, FS, FGŚP	27
1.4. Składki na Fundusz Emerytur Pomostowych	30
1.5. Nowe terminy opłacania składek	31
1.6. Składka na ubezpieczenie zdrowotne	31

Rozdział 2

Rozliczenie przychodów ze stosunku pracy **33** |

2.1. Przychody ze stosunku pracy	34
2.2. Koszty uzyskania przychodów	38
2.2.1. Koszty uzyskania przychodów w nietypowych sytuacjach	39
2.2.2. Podwyższone KUP	46
2.2.3. Podwyższone KUP po ustaniu stosunku pracy	52
2.2.4. Zwolnienie od podatku z art. 21 ust. 1 pkt 148, 152–154 u.p.d.o.f. a KUP	57
2.2.5. Podwyższone KUP po ustaniu stosunku pracy od 1.01.2023 r.	59

2.2.6. Rezygnacja z KUP	60
2.2.7. Rezygnacja z KUP – zmiany od 1.01.2023 r.	64
2.3. Podwyższenie progu podatkowego	65
2.4. Zaliczka na podatek od przychodów ze stosunku pracy	67
2.4.1. Wniosek o stosowanie 32% stawki podatku	70
2.4.2. Uchylenie przepisów dotyczących ulgi dla tzw. klasy średniej	70
2.4.3. Uchylenie mechanizmu przedłużenia poboru i wpłaty zaliczek na podatek dochodowy w trakcie 2022 r.	73
2.4.4. Rozliczenie roczne – hipotetyczny podatek	75
2.4.5. 1/12 kwoty zmniejszającej podatek od 1.01.2022 r. do 31.12 2022 r.	81
2.4.6. 1/12 kwoty zmniejszającej podatek od 1.01.2023 r.	96
2.4.7. Stosowanie 1/12 kwoty zmniejszającej podatek w szczególnych przypadkach	104

Rozdział 3

Lista płac, gdy pracownik uzyskuje wysokie

wynagrodzenie	111
3.1. Roczne ograniczenie składek emerytalnej i rentowej	111
3.2. Przekroczenie progu podatkowego	117

Rozdział 4

Oświadczenia i wnioski składane przez pracowników	122
4.1. Oświadczenie PIT-2	127
4.2. Oświadczenie pracownika, że za dany rok zamierza opodatkować dochody łącznie z małżonkiem lub jako osoba samotnie wychowująca dziecko – art. 32 ust. 1a u.p.d.o.f., art. 23 ust. 2 ustawy z 9.06.2022 r.	130
4.3. Oświadczenie o spełnieniu warunku do stosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów (300 zł) – art. 32 ust. 5 u.p.d.o.f.	147

4.4. Wniosek o pobór zaliczek bez stosowania miesięcznych kosztów uzyskania przychodów	150
4.5. Wniosek o obliczanie zaliczki bez stosowania zwolnienia na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 148 u.p.d.o.f.	152
4.6. Oświadczenie o rezygnacji ze stosowania 50% kosztów uzyskania przychodów	154
4.7. Oświadczenie o spełnianiu warunków do stosowania zwolnienia na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 152–154 u.p.d.o.f.	156
4.8. Wniosek o pobieranie zaliczki, stosując 32% stawkę podatku – art. 41a u.p.d.o.f.	159
4.9. Wniosek o niepobieranie zaliczek	160
4.10. Odpowiedzialność płatnika	162

Rozdział 5

Przychody wolne od podatku	163
5.1. Przychody otrzymane przez podatnika do ukończenia 26. roku życia	163
5.1.1. Wiek podatnika	164
5.1.2. Rodzaj przychodów	169
5.1.3. Przychody nieobjęte zwolnieniem	171
5.1.4. Bez oświadczenia podatnika	172
5.1.5. Gdy płatnikiem zasiłku macierzyńskiego jest ZUS	173
5.1.6. Pobór zaliczek bez stosowania zwolnienia tylko na wniosek pracownika	174
5.2. Nowe zwolnienia od podatku stosowane przez płatnika od 2022 r.	182
5.2.1. Przychody nieobjęte zwolnieniem	183
5.2.2. Wymagane oświadczenie pracownika	184
5.3. Zwolnienie od podatku przychodów podatnika, który przeniósł miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – art. 21 ust. 1 pkt 152 u.p.d.o.f.	187

5.4. Zwolnienie od podatku przychodów podatnika, który wykonywał władzę rodzicielską w stosunku do co najmniej czworga dzieci – art. 21 ust. 1 pkt 153 u.p.d.o.f.	196
5.4.1. Ulga dla rodzin 4+ w interpretacjach podatkowych	200
5.4.2. Lista płac, gdy pracownik korzysta ze zwolnienia na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 153 – przykłady	205
5.5. Zwolnienie od podatku przychodów otrzymanych przez podatnika po ukończeniu 60. roku życia w przypadku kobiety i 65. roku życia w przypadku mężczyzny – art. 21 ust. 1 pkt 154 u.p.d.o.f.	214
5.5.1. Ulga dla pracujących seniorów w interpretacjach podatkowych	218
5.5.2. Ulga dla pracujących seniorów w szczególnych przypadkach	229
5.5.3. Odprawa emerytalna a ulga dla pracujących seniorów	232
5.6. Przekroczenie limitu zwolnienia	235
5.7. Zbieg zwolnień	241
Rozdział 6	
Dwie lub więcej umów u różnych pracodawców	244
Rozdział 7	
Dwie umowy zawarte z pracodawcą	255
Rozdział 8	
Obniżenie składki na ubezpieczenie zdrowotne do wysokości zaliczki na podatek	265
8.1. Obniżenie składki zdrowotnej, gdy przekroczono próg podatkowy	275
8.2. Obniżenie składki na ubezpieczenie zdrowotne – przychody z dwóch źródeł	277
8.3. Obniżenie składki na ubezpieczenie zdrowotne – przychody niestanowiące podstawy wymiaru składek	286

8.4. Dwie wypłaty w miesiącu a obniżenie składki zdrowotnej do wysokości zaliczki na podatek	288
8.5. Obniżenie składki na ubezpieczenie zdrowotne, gdy przychód pracownika jest zwolniony od podatku	292
8.6. Wspólne rozliczenie małżonków a obniżenie składki zdrowotnej do wysokości zaliczki na podatek	295
8.7. Składka na ubezpieczenie zdrowotne zleceniobiorcy, który złożył wnioszek o nieobliczanie zaliczki	298
 Rozdział 9	
50% koszty uzyskania przychodów	300
9.1. Limit 50% KUP	303
9.2. Rezygnacja z 50% KUP	303
9.3. Zwolnienia od podatku a 50% KUP	304
9.4. Dokumentowanie wysokości honorarium dla zastosowania 50% KUP	305
9.5. Honorarium autorskie a minimalne wynagrodzenie	307
9.6. Wypłata honorarium – obowiązki płatnika podatku dochodowego	308
 Rozdział 10	
Choroba pracownika na liście płac	312
 Rozdział 11	
Rozliczenie wynagrodzenia pracownika, który przystąpił do PPK	325
 Rozdział 12	
Rozliczenie wynagrodzenia pracownika, który przystąpił do PPE	333
 Rozdział 13	
Umowa zlecenia zawarta z własnym pracownikiem	338
13.1. Ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne	338
13.2. Umowa zlecenia z pracownikiem a składka na ubezpieczenie zdrowotne	339
13.3. Dwa odrębne źródła przychodów	341

13.4. Umowa o pracę i umowa zlecenia a obniżenie składki na ubezpieczenie zdrowotne	349
13.5. Umowa zlecenia wykonywana na rzecz pracodawcy	352

Rozdział 14

Rozliczenie wynagrodzenia w przypadku kilku wypłat w miesiącu	358
--	------------

Rozdział 15

Potrącenia z wynagrodzenia	363
15.1. Definicja wynagrodzenia za pracę dla celów egzekucji ...	364
15.2. Granice potrąceń	368
15.3. Potrącenia alimentacyjne	370
15.4. Potrącenia sum egzekwowanych na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne	373
15.5. Potrącenia sum egzekwowanych na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności alimentacyjnych i innych niż świadczenia alimentacyjne	379
15.6. Kwota wolna od potrąceń, jeżeli pracownik jest zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy	382
15.7. Kwota wolna od potrąceń, jeżeli pracownik korzysta ze zwolnienia z podatku na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 148, 152–154 u.p.d.o.f.	385
15.8. Kwota wolna od potrąceń uczestnika PPK	390
15.9. Kwota wolna od potrąceń, gdy wynagrodzenie wypłacane jest w różnych terminach płatności	394
15.10. Wypłata pensji za dwa miesiące	398
15.11. Potrącenia, gdy pracownik otrzymuje świadczenia niepieniężne	400

Rozdział 16

Świadczenia niepieniężne na liście płac	404
16.1. Samochód prywatny do celów służbowych	406
16.2. Lista płac, gdy pracownik wykorzystuje samochód służbowy do celów prywatnych	412

16.3. Korzystanie przez zleceniobiorcę z samochodu służbowego w celach prywatnych	416
16.4. Mieszkanie dla pracownika	419
16.5. Rozliczenie wynagrodzenia, gdy pracodawca zwraca pracownikowi koszt wynajęcia mieszkania	428
16.6. Mieszkanie dla zleceniobiorcy	430
16.7. Szkolenia, studia sfinansowane zleceniobiorcy	433
16.8. Ekwiwalent za pranie	435
16.9. Ubezpieczenie grupowe na życie	438
16.10. Rozliczenie wynagrodzenia, gdy pracownik uzyskuje świadczenia z ZFŚS	442
16.11. Rozliczenie wynagrodzenia – świadczenia, do których pracownik ma prawo w okresie pobierania zasiłku chorobowego	449
16.12. Rozliczenie wynagrodzenia – świadczenia finansowane przez pracodawcę w trakcie urlopu wychowawczego lub pobierania zasiłku macierzyńskiego	457
16.13. Rozliczenie wynagrodzenia – świadczenia finansowane przez pracodawcę w trakcie urlopu bezpłatnego	461

Rozdział 17

Świadczenia dla pracowników byłych emerytów	463
--	------------

Rozdział 18

Umowa zlecenia	467
18.1. Stawka godzinowa	467
18.2. Umowa zlecenia – składki na ubezpieczenie społeczne, składka na ubezpieczenie zdrowotne	469
18.3. Podstawa wymiaru składek	472
18.4. Zbieg tytułów do ubezpieczeń społecznych	473
18.5. Umowa zlecenia – rozliczenie podatku	480
18.6. Umowa zlecenia – zaliczka na podatek od 1.07.2022 r.	481
18.6.1. Uchylenie mechanizmu przedłużenia poboru i wpłaty zaliczek – od 1.07.2022 r.	484
18.6.2. Umowa zlecenia – przychody wolne od podatku	485

18.6.3. Rozliczenie wynagrodzenia (umowa zlecenia) – przykłady	485
18.6.4. Wniosek o niepobieranie zaliczek – od 1.01.2022 r. do 31.12.2022 r.	491
18.6.5. Wniosek o niepobieranie zaliczek – od 1.01.2023 r.	495
18.6.6. Składka na ubezpieczenie zdrowotne w przypadku niepobierania zaliczki na podatek przez płatnika	496
18.6.7. Składka na ubezpieczenie zdrowotne obniżona do wysokości zaliczki na podatek	497
18.6.8. 50% KUP – umowa zlecenia	499
18.6.9. Wynagrodzenie zleceniobiorcy wypłacone po ustaniu umowy zlecenia	501
18.7. Umowa zlecenia – zmiany od 2023 r.	502
18.7.1. Zmniejszanie zaliczki na podatek – od 1.01.2023 r.	503
18.8. Zryczałtowany podatek – od 1.07.2022 r.	509
18.9. PPK zleceniobiorcy a 20% KUP	510
18.10. Potrącenia egzekucyjne z wynagrodzenia zleceniobiorcy	516

Rozdział 19

Rozliczenie przychodów członka zarządu, członka rady nadzorczej, menedżera	521
19.1. Rozliczenie przychodów uzyskanych przez członków zarządu pełniących funkcję na podstawie powołania	521
19.1.1. Składki ZUS	523
19.1.2. Wynagrodzenie członka zarządu a podstawa wymiaru składki zdrowotnej	526
19.1.3. Zaliczka na podatek od wynagrodzenia członka zarządu	532
19.1.4. Wniosek o niepobieranie zaliczek	534
19.1.5. Świadczenia dodatkowe dla członka zarządu	535
19.1.6. Zryczałtowany podatek	543
19.2. Rozliczenie przychodów uzyskanych przez członków rady nadzorczej	543

19.2.1. Ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne członków rad nadzorczych	544
19.2.2. Przychód członka rady nadzorczej z działalności wykonywanej osobiście – zaliczka na podatek	547
19.2.3. Zwrot kosztów dojazdów na posiedzenia rady nadzorczej	550
19.2.4. Zryczałtowany podatek	554
19.3. Kontrakt menedżerski	554
19.3.1. Składki	555
19.3.2. Zaliczka na podatek	559
19.3.3. Zryczałtowany podatek	562
19.4. Wniosek o stosowanie 32% stawki podatku	562
19.5. Wniosek o niepobieranie zaliczek w 2022 r. i od 2023 r.	563
19.6. Oświadczenie o stosowaniu pomniejszenia o nie więcej niż 1/12 kwoty zmniejszającej podatek	566
19.7. Wpłaty na PPK – menedżer, członek rady nadzorczej	569

Rozdział 20

Powołanie tytułem do ubezpieczenia zdrowotnego	571
20.1. Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego	572
20.2. Jak stosować limit 6000 zł w trakcie 2022 r.?	574
20.3. Rozliczenie wynagrodzenia prokurenta	575

Rozdział 21

Wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy	580
21.1. Wynagrodzenie za urlop, gdy pracownikowi przysługują składniki zmienne za okres nie dłuższy niż jeden miesiąc	583
21.2. Krótki okres zatrudnienia	586
21.3. Wynagrodzenie wypłacane do 10. dnia następnego miesiąca	587
21.4. Wynagrodzenie za urlop po nieobecności w pracy	589
21.5. Premia uznaniowa w podstawie wymiaru wynagrodzenia za urlop	592
21.6. Wynagrodzenie wypłacone z opóźnieniem	597

21.7. Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe w podstawie wynagrodzenia za urlop	598
--	-----

Rozdział 22

Ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy	603
22.1. Obliczanie ekwiwalentu za urlop	608
22.2. Podstawa ekwiwalentu, gdy pracownik był nieobecny w pracy w okresie przyjętym do ustalenia podstawy – dopełnienie podstawy	613
22.3. Dopełnienie, jeżeli nieprzepracowanie pełnego miesiąca nie wynikało z absencji, lecz podjęcia pracy w trakcie miesiąca	618

Rozdział 23

Wynagrodzenie za przestój – art. 81 k.p.	620
--	------------

Rozdział 24

Wynagrodzenie za przepracowaną część miesiąca	626
24.1. Stawka godzinowa a wynagrodzenie za przepracowany miesiąc	626
24.2. Wynagrodzenie określone w stałej stawce miesięcznej za przepracowaną część miesiąca	626
24.2.1. Nieobecność z powodu choroby przez 30 dni miesiąca	629
24.2.2. Choroba w dni robocze	632
24.2.3. Choroba w okresie wyczekiwania	634
24.3. Nieobecność spowodowana inną przyczyną niż choroba	636
24.4. Zmiana etatu i wysokości wynagrodzenia w trakcie miesiąca	638

Rozdział 25

Wynagrodzenie za okresy nieobecności pracownika w pracy, za które przysługuje pracownikowi wynagrodzenie	641
---	------------

Rozdział 26**Wynagrodzenia za czas zwolnienia pracownika****z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia 646****Rozdział 27****Odprawy, odszkodowania 648**

27.1. Odprawa emerytalno-rentowa 651

27.2. Odprawa z tytułu powołania do terytorialnej służby
wojskowej 653

27.3. Ograniczenie wysokości odprawy, odszkodowania 654

27.4. Odszkodowania – składki, podatek 656

Rozdział 28**Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe 662**28.1. Normalne wynagrodzenie za pracę w godzinach
nadliczbowych 663

28.2. Dodatek za godziny nadliczbowe 665

28.3. Akord – normalne wynagrodzenie i dodatek
za godziny nadliczbowe 67028.4. Rekompensata pracy w dniu wolnym z tytułu
5-dniowego tygodnia pracy 672

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

k.c.	– ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1360 ze zm.)
k.p.	– ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2022 r. poz. 1510 ze zm.)
k.p.c.	– ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.)
k.s.h.	– ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1467 ze zm.)
r.p.w.s.	– rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1949 ze zm.)
r.s.u.w.	– rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 29.05.1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz.U. z 2017 r. poz. 927)
r.u.w.	– rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 8.01.1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz.U. Nr 2, poz. 14 ze zm.)

r.z.k.u.s.	– rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 25.03.2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz.U. Nr 27, poz. 271 ze zm.)
u.e.p.	– ustawa z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1340 ze zm.)
u.e.r.	– ustawa z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 504 ze zm.)
u.f.s.	– ustawa z 23.10.2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 1787 ze zm.)
u.m.w.p.	– ustawa z 10.10.2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2020 r. poz. 2207)
u.o.r.p.	– ustawa z 13.07.2006 r. o ochronie roszczeń pracowników w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 2020 r. poz. 7)
u.p.d.o.f.	– ustawa z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1128 ze zm.)
u.p.e.a.	– ustawa z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2022 r. poz. 479 ze zm.)
u.p.p.e.	– ustawa z 20.04.2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2139)
u.p.p.k.	– ustawa z 4.10.2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1342 ze zm.)
u.p.z.	– ustawa z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2022 r. poz. 690 ze zm.)
u.s.u.s.	– ustawa z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1009 ze zm.)
u.ś.o.z.	– ustawa z 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.)
u.ś.p.u.s.	– ustawa z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2022 r. poz. 1732)
u.u.s.w.	– ustawa z 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1205 ze zm.)

ustawa COVID-19	– ustawa z 2.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2095 ze zm.)
ustawa z 9.06.2022 r.	– ustawa z 9.06.2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1265)

Czasopisma, publikatory i inne

Dz.U.	– Dziennik Ustaw
Dz.Urz. MF	– Dziennik Urzędowy Ministra Finansów
FEP	– Fundusz Emerytur Pomostowych
FGŚP	– Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
FP	– Fundusz Pracy
FS	– Fundusz Solidarnościowy
KIS	– Krajowa Informacja Skarbowa
KUP	– koszty uzyskania przychodów
Legalis	– System Informacji Prawnej Legalis
LEX	– System Informacji Prawnej LEX
M.P.	– Monitor Polski
MF	– Ministerstwo Finansów
MPiPS	– Minister Pracy i Polityki Społecznej
MRiPS	– Minister Rodziny i Polityki Społecznej
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
OSA	– Orzecnictwo Sądów Apelacyjnych
OSNAPiUS	– Orzecnictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNP	– Orzecnictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy
OTK-A	– Orzecnictwo Trybunału Konstytucyjnego, seria A
PPE	– pracowniczy program emerytalny
PPK	– pracowniczy plan kapitałowy
SN	– Sąd Najwyższy
UKŚ	– ulga dla klasy średniej
ZFŚS	– zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
ZUS	– Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Rozdział 1

STOSUNEK PRACY JAKO OBOWIĄZKOWY TYTUŁ DO UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Pracownik podlega obowiązkowo ubezpieczeniu:

- emerytalnemu,
- rentowemu,
- chorobowemu,
- wypadkowemu,

od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 u.s.u.s.).

Za pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych uważa się:

- 1) osobę pozostającą w stosunku pracy,
- 2) osobę wykonującą pracę na podstawie:
 - umowy zlecenia,
 - umowy agencyjnej,
 - innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia,
 - umowy o dzieło,

jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy (art. 8 ust. 1 i 2a u.s.u.s.).

Praca wykonywana na rzecz pracodawcy to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez

względem na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a u.s.u.s. jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło, umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy. Pracownik wykonujący pracę na rzecz swojego pracodawcy na podstawie umów cywilnych zawartych z osobą trzecią podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik i na tym wyczerpuje się podleganie przez niego ubezpieczeniom społecznym (postanowienie SN z 15.12.2021 r., II USK 352/21, LEX nr 3273393).

1.1. Podstawa wymiaru składek

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód – w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych – z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby (art. 18 ust. 1 u.s.u.s.).

Pojęcie przychodu zostało zdefiniowane w art. 4 pkt 9 u.s.u.s. Za przychody rozumie się przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu:

- zatrudnienia w ramach stosunku pracy (art. 6 ust. 1 pkt 1 u.s.u.s.), pracy nakładczej (art. 6 ust. 1 pkt 2 u.s.u.s.), służby (art. 6 ust. 1 pkt 18a u.s.u.s.);
- wykonywania mandatu posła lub senatora (art. 6 ust. 1 pkt 6 u.s.u.s.);
- wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania (art. 6 ust. 1 pkt 8 u.s.u.s.);

- pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym (art. 6 ust. 1 pkt 9 u.s.u.s.) oraz stypendium sportowego (art. 6 ust. 1 pkt 7 u.s.u.s.);
- prowadzenia pozarolniczej działalności;
- umowy agencyjnej lub umowy zlecenia;
- współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy;
- działalności wykonywanej osobiście przez osoby należące do składu rad nadzorczych, niezależnie od sposobu ich powoływania.

Z ogólnej definicji przychodów zawartej w art. 11 u.p.d.o.f. wynika, że przychodami są w szczególności otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń.

Za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych (art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f.).

Obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych, w przypadku pracownika, wiąże się nie tyle z jego statusem, ile z faktem otrzymywania z tego tytułu wynagrodzenia (przychodu), stanowiącego podstawę wyliczenia wysokości składki (art. 18 ust. 1 u.s.u.s.) (uchwała SN (7) z 10.09.2009 r., I UZP 5/09, OSNP 2010/5–6, poz. 71).

Oznacza to, że w dokumentach rozliczeniowych należność pracownika z tytułu stosunku pracy może być dla celów ubezpieczeniowych uwzględniona w podstawie wymiaru składek dopiero w miesiącu,

w którym została wypłacona lub postawiona do dyspozycji pracownika. Jeżeli w danym miesiącu brak było przychodu z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, to brak było również podstawy wymiaru składek (wyrok SN z 13.12.2018 r., I UK 58/18, OSNP 2019/7, poz. 88). Przychód powstaje tylko wtedy, gdy pracownik uzyskuje realne przysporzenie majątkowe, którego wartość jest ściśle określona (wyrok NSA z 23.04.2015 r., II FSK 1157/13, LEX nr 1729680).

W przypadku gdy pracownik wykonuje pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli zawarł taką umowę z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, w podstawie wymiaru składek uwzględnia się również przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej, sumując go z przychodem z umowy o pracę (art. 18 ust. 1 u.s.u.s.).

W podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników nie uwzględnia się:

- wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz
- zasiłków (art. 18 ust. 2 u.s.u.s.).

Podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe nie stanowią także przychody wymienione w przepisach § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1949 ze zm.).

Składka na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe zostanie naliczona od podstawy wymiaru ustalonej dla składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Podstawę wymiaru tych składek stanowi bowiem podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, z zastrzeżeniem że przy ustaleniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i na ubezpieczenie wypadkowe nie sto-

suje się ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek do kwoty odpowiadającej 30-krotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy (art. 19 ust. 1 u.s.u.s.; art. 20 ust. 1–2 u.s.u.s.).

Składka na ubezpieczenie wypadkowe podlega różnicowaniu. Zasady różnicowania składki wypadkowej zostały określone w przepisach ustawy z 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1205 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29.11.2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (Dz.U. z 2022 r. poz. 740).

Stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe ustala się na rok składkowy (art. 27 ust. 1 u.u.s.w.). Okres obowiązywania stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe (rok składkowy) trwa od 1.04 danego roku do 31.03 następnego roku (art. 2 pkt 8 u.u.s.w.).

Wysokość składek

Rodzaj ubezpieczenia	Stopa procentowa	Źródła finansowania	
		Składka finansowana ze środków pracownika	Składka finansowana ze środków pracodawcy
Emerytalne	19,52%	9,76%	9,76%
Rentowe	8,00%	1,50%	6,50%
Chorobowe	2,45%	2,45%	---
Wypadkowe	Zróżnicowana	---	Zróżnicowana
FP + FS	2,45%	---	2,45%
FGŚP	0,10%	---	0,10%
Zdrowotne	9,00%	9,00%	---

1.2. Roczne ograniczenie składek – art. 19 ust. 1 u.s.u.s.

Roczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne oraz ubezpieczenie rentowe osób podlegających ubezpieczeniu obowiązkowo (np. pracowników) lub dobrowolnie (np. zleceniobiorców) w danym roku kalendarzowym nie może być wyższa od kwoty odpowiadającej 30-krotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej, ustawie o prowizorium budżetowym lub ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone (art. 19 ust. 1 u.s.u.s.).

Roczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe – art. 19 ust. 1, art. 19 ust. 3–10 u.s.u.s.

2021	2022
Kwota rocznego ograniczenia od 1.01.2021 r. do 31.12.2021 r.: 157 770 zł (5259 zł × 30)	Kwota rocznego ograniczenia od 1.01.2022 r. do 31.12.2022 r.: 177 660 zł (5922 zł × 30)
Obwieszczenie MRiPS z 18.11.2020 r. w sprawie kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w roku 2021 oraz przyjętej do jej ustalenia kwoty prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia (M.P. poz. 1061)	Obwieszczenie MRiPS z 4.11.2021 r. w sprawie kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w roku 2022 oraz przyjętej do jej ustalenia kwoty prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia (M.P. poz. 1056)

Do osiągnięcia kwoty odpowiadającej 30-krotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oblicza się i przekazuje do ZUS od podstawy wymiaru ustalonej zgodnie z art. 18 ust. 1 u.s.u.s., tj. od przychodów w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy.

Od nadwyżki ponad tę kwotę płatnik nie pobiera składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Płatnik przestaje obliczać i przekazywać składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu przez ubezpieczonego w danym roku kalendarzowym kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na podstawie:

- informacji uzyskanej z ZUS,
- własnej dokumentacji płacowej,
- informacji uzyskanej od ubezpieczonego (art. 19 ust. 5 u.s.u.s.).

Jeśli ubezpieczony pracownik ma kilka tytułów do ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, a więc jeżeli do opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe jest zobowiązany więcej niż jeden płatnik składek, to pracownik jest zobowiązany zawiadomić wszystkich płatników składek o przekroczeniu kwoty rocznej podstawy wymiaru składek. Za skutki błędnego zawiadomienia powodującego nieopłacenie należnych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe odpowiada ubezpieczony (pracownik) (art. 19 ust. 5–6 u.s.u.s.).

Za datę stwierdzenia nienależnie opłaconych składek uważa się datę otrzymania przez ZUS imiennego raportu miesięcznego korygującego i deklaracji rozliczeniowej korygującej (art. 19 ust. 6a u.s.u.s.).

1.3. FP, FS, FGŚP

Płatnik składek z własnych środków finansuje składki na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Składki na wskazane fundusze opłaca się za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych (art. 107 ust. 1 u.p.z.; art. 10 u.o r.p.).

Pracodawcy opłacają obowiązkowe **składki na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy** za pracowników ustalone od kwot:

- stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 u.s.u.s.;

- wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę (art. 104 ust. 1 u.p.z.; art. 4, art. 5 u.f.s.).

Składki na Fundusz Solidarnościowy płatnik składek oblicza łącznie ze składkami na Fundusz Pracy w wysokości sumy stóp procentowych tych składek i wykazuje w deklaracji rozliczeniowej w łącznej kwocie (art. 5 ust. 2 u.f.s.).

Wysokość tych składek określa ustawa budżetowa.

W przepisach ustawy budżetowej na 2022 r. obowiązkową składkę na:

- Fundusz Pracy ustalono w wysokości 1,0% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe;
- Fundusz Solidarnościowy w wysokości 1,45% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

(art. 26–27 ustawy budżetowej z 17.12.2021 r. na rok 2022, Dz.U. z 2022 r. poz. 270).

Płatnik ma obowiązek opłacania składki na FP i FS tylko w sytuacji, gdy podstawa wymiaru tych składek w przeliczeniu na okres miesiąca wynosi co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę.

Jeśli pracownik uzyskuje przychody

- od kilku pracodawców lub
- z kilku tytułów rodzących obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

obowiązek opłacania składki na FP i FS wystąpi, gdy łączna kwota stanowiąca podstawę wymiaru tych składek wyniesie co najmniej minimalne wynagrodzenie (art. 104 ust. 3 u.p.z.).

Pracodawca jest obowiązany także opłacać za pracowników składki **na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (art. 9 u.o.r.p.)**. Składkę na FGŚP ustala się od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, bez stosowania ograniczenia do kwoty 30-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Wysokość składki

określa ustawa budżetowa. Stopa procentowa składki na ten Fundusz wynosi 0,10% podstawy jej wymiaru.

Pracodawca nie ma obowiązku opłacania składek na FP, FS i FGŚP:

- 1) za osoby, które ukończyły w przypadku kobiet 55. rok życia, a przypadku mężczyzn 60. rok życia; gdy osiągnięcie powyższego wieku następuje w trakcie miesiąca kalendarzowego, zwolnienie z obowiązku opłacania tych składek następuje dopiero od następnego miesiąca; jedynie w przypadku pracowników, których 55 lub 60 urodziny przypadają pierwszego dnia danego miesiąca zwolnienie z obowiązku opłacania tych składek przysługuje już od tego miesiąca (art. 104b ust. 2 u.p.z.; art. 9b ust. 2 u.o.r.p.);
- 2) za pracowników, którzy ukończyli 50. rok życia i w okresie 30 dni przed zatrudnieniem byli zarejestrowani w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne, zwolnienie przysługuje przez okres 12 miesięcy począwszy od pierwszego miesiąca po zawarciu umowy o pracę, jeśli w dniu nawiązania stosunku pracy zatrudniana osoba miała ukończone 50 lat, a więc 50. urodziny przypadają najpóźniej w dniu nawiązania stosunku pracy; zwolnienie należy odnosić do kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 u.s.u.s., wypłaconych lub postawionych do dyspozycji pracownika w okresie przysługującego zwolnienia (bez znaczenia jest to, za jaki okres te wynagrodzenia są należne – art. 104b ust. 1 u.p.z., art. 9b ust. 1 u.o.r.p.);
- 3) za pracowników powracających z urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego lub urlopu wychowawczego – w okresie 36 miesięcy począwszy od pierwszego miesiąca po powrocie z urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego lub urlopu wychowawczego; zwolnienie przysługuje tylko w odniesieniu do tych pracowników, którzy powrócili po urlopie, jaki został im udzielony przez tego pracodawcę (art. 104a u.p.z., art. 9a u.o.r.p.); tylko w odniesieniu do pracowników w rozumieniu Kodeksu pracy; okres 36 miesięcy zwolnienia należy liczyć od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zakończenie urlopu;

- 4) za zatrudnionych skierowanych bezrobotnych, którzy nie ukończyli 30. roku życia – przez okres 12 miesięcy, począwszy od pierwszego miesiąca po zawarciu umowy o pracę; zwolnienie przysługuje w odniesieniu do zatrudnionych pracowników skierowanych do pracy przez Powiatowy Urząd Pracy, którzy w dniu nawiązania stosunku pracy nie mają ukończonych 30 lat, a więc dzień nawiązania stosunku pracy jest wcześniejszy niż dzień 30. urodzin (art. 104c u.p.z., art. 9c u.o.r.p.).

Przedsiębiorcy Polskiego Związku Głuchych i Polskiego Związku Niewidomych oraz Związku Ociemniałych Żołnierzy Rzeczypospolitej Polskiej, Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi, Zakład Opieki dla Niewidomych w Laskach oraz zakłady aktywności zawodowej nie opłacają składek na Fundusz Pracy za zatrudnionych pracowników o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (art. 105 u.p.z.).

1.4. Składki na Fundusz Emerytur Pomostowych

Składki na Fundusz Emerytur Pomostowych pracodawca opłaca za pracownika, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31.12.1948 r.;
- 2) wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (art. 35 ust. 1 ustawy z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych, Dz.U. z 2022 r. poz. 1340 ze zm.).

Składka na FEP jest finansowana w całości przez płatnika składek. Stopa procentowa składki na FEP wynosi 1,5% podstawy wymiaru, którą stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, określona w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na FEP stosuje się ograniczenie, o którym mowa w art. 19 ust. 1 u.s.u.s., co oznacza, że roczna podstawa wymiaru składki w danym roku kalendarzowym nie może być wyższa od kwoty odpowiadającej 30-krotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (art. 36 ust. 1–3 u.e.p.).

1.5. Nowe terminy opłacania składek

Od 2022 r. zmieniły się terminy opłacania składek i przekazywania dokumentów rozliczeniowych do ZUS. Płatnik składek przesyła deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc nie później niż:

- do 5. dnia następnego miesiąca – dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych;
- do 15. dnia następnego miesiąca – dla płatników składek posiadających osobowość prawną (spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, jednostki samorządu terytorialnego, uczelnie wyższe, kościoły, partie polityczne);
- do 20. dnia następnego miesiąca – dla pozostałych płatników składek (spółki osobowe: spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna; wspólnoty mieszkaniowe; jednostki budżetowe; spółki kapitałowe w organizacji) (art. 47 ust. 1 u.s.u.s.).

1.6. Składka na ubezpieczenie zdrowotne

Osoby pozostające w stosunku pracy podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego obowiązkowo od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania stosunku pracy (art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a, art. 69 ust. 1 u.ś.o.z.). Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki.

Podstawę wymiaru składki zdrowotnej stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, **pomniejszony o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe** (13,71%) finansowanych przez pracownika i potrąconych przez płatników ze środków pracownika, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 81 ust. 1 i 6 u.ś.o.z.).

Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pracowników nie stosuje się:

- 1) wyłączeń wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną (art. 81 ust. 5 u.ś.o.z.);
- 2) ograniczenia do wysokości kwoty odpowiadającej 30-krotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, o którym mowa w art. 19 ust. 1 u.s.u.s. (art. 81 ust. 5 u.ś.o.z.).

W stanie prawnym obowiązującym do 31.12.2021 r. obliczoną od dochodów pracownika zaliczkę na podatek płatnik zmniejszał o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne, w wysokości nieprzekraczającej 7,75% podstawy jej wymiaru, pobranej w danym miesiącu ze środków pracownika.

Od 1.01.2022 r. przepisy art. 32 ust. 3b u.p.d.o.f. regulujące tę możliwość zostały uchylone. Z uwagi na uchylenie art. 27b u.p.d.o.f. zmniejszenie to nie będzie także możliwe w rozliczeniu rocznym.

Rozdział 2

ROZLICZENIE PRZYCHODÓW ZE STOSUNKU PRACY

Od 1.01.2022 r. zmianie uległy przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Do zmian nazwanych „Polskim Ładem”, które wpłynęły na rozliczenie przychodów uzyskanych ze stosunku pracy, zaliczyć należy:

- podwyższenie do 30 000 zł kwoty wolnej od podatku, dla ogółu podatników obliczających podatek według skali podatkowej;
- podwyższenie do 120 000 zł progu dochodów, po przekroczeniu którego ma zastosowanie 32% stawka podatku;
- wprowadzenie tzw. ulgi dla klasy średniej;
- likwidację możliwości odliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne od zaliczki na podatek;
- wprowadzenie nowych zwolnień od podatku;
- dodanie przepisów uprawniających do złożenia wniosku o pobór zaliczek bez stosowania ryczałtowych kosztów uzyskania przychodów;
- nowe zasady ustalania wartości pieniężnej nieodpłatnego świadczenia przysługującego pracownikowi z tytułu wykorzystywania samochodu służbowego do celów prywatnych.

Od 10.03.2022 r. w przepisach ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych:

- zmieniono art. 32 ust. 3, w którym uregulowano zasady zmniejszania zaliczki na podatek obliczonej od przychodów ze stosunku pracy o kwotę stanowiącą 1/12 kwoty zmniejszającej podatek;

- dodano ust. 3a do przepisów art. 32, w którym uregulowano termin, w którym płatnik zobowiązany jest do uwzględniania przy obliczaniu zaliczki na podatek złożonego przez podatnika oświadczenia PIT-2;
- dodano art. 53a, w którym zawarto regulacje dotyczące przedłużenia poboru i wpłaty zaliczek na podatek dochodowy.

Od 1.07.2022 r. do przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wprowadzono kolejne zmiany:

- obniżono z 17% do 12% stawkę podatku obowiązującą w pierwszym przedziale skali podatkowej;
- zmieniono stawkę zryczałtowanego podatku z 17% na 12%;
- zlikwidowano ulgę dla tzw. klasy średniej;
- uchylono mechanizm przedłużenia poboru i wpłaty zaliczek na podatek dochodowy;
- wprowadzono zmiany w zakresie zwolnień podatkowych;
- zmieniono wysokość kryterium dochodowego pełnoletniego uczącego się dziecka, od którego zależy prawo rodzica lub opiekuna prawnego do preferencji podatkowych.

Kolejne zmiany, które będą miały wpływ na obliczenie zaliczki na podatek od przychodów ze stosunku pracy, zostaną wprowadzone do przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych od 1.01.2023 r., są to:

- zmiana zasad stosowania 1/12 kwoty zmniejszającej podatek;
- zwolnienie płatnika z obowiązku poboru zaliczki na podatek;
- nowe zasady składania oświadczeń i wniosków, które mają wpływ na obliczenie zaliczki na podatek.

2.1. Przychody ze stosunku pracy

Osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, zwane dalej „zakładami pracy”, są obowiązane jako płatnicy obliczać i pobierać w ciągu roku zaliczki na podatek dochodowy od osób, które uzyskują od tych zakładów przychody:

- ze stosunku służbowego,
- stosunku pracy,
- pracy nakładczej lub
- spółdzielczego stosunku pracy,
- zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego wypłacane przez zakłady pracy, a
- w spółdzielniach pracy – wypłaty z tytułu udziału w nadwyżce bilansowej (art. 31 u.p.d.o.f.).

Przychodami na podstawie przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń (art. 11 ust. 1 u.p.d.o.f.).

Jednym ze źródeł przychodów określonych w przepisach art. 10 u.p.d.o.f. jest stosunek służbowy, stosunek pracy, w tym spółdzielczy stosunek pracy, członkostwo w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną, praca nakładcza.

Za przychody ze źródeł, jakim jest stosunek służbowy, stosunek pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczy stosunek pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności:

- wynagrodzenia zasadnicze,
- wynagrodzenia za godziny nadliczbowe,
- różnego rodzaju dodatki, nagrody,
- ekwiwalenty za niewykorzystany urlop,
- wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto
- świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również
- wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych (art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f.).

Użyty w przepisach zwrot „w szczególności” oznacza, że wymienione kategorie przychodów stanowią katalog otwarty. Przychodem ze

stosunku pracy i stosunków pokrewnych są więc wszelkiego rodzaju wypłaty i świadczenia skutkujące u podatnika powstaniem przysporzenia majątkowego, mające swoje źródło w łączącym pracownika z pracodawcą stosunku pracy lub stosunku pokrewnym (interpretacja indywidualna z 8.08.2017 r., 0115-KDIT2-2.4011.185.2017.1.NP).

Za przychody należy zatem uznać każdą formę przysporzenia majątkowego, zarówno pieniężną, jak i niepieniężną. Przez pojęcie „otrzymane” należy rozumieć takie pieniądze i wartości pieniężne, które zostały podatnikowi dane. Natomiast „postawionymi do dyspozycji” są takie pieniądze i wartości pieniężne, z których podatnik – wykazując określoną aktywność – ma możliwość skorzystania i nie jest to uzależnione od dodatkowej zgody osoby stawiającej określone środki do dyspozycji. Ponieważ za przychody należy uznać każdą formę przysporzenia majątkowego, zarówno pieniężną, jak i niepieniężną, w tym nieodpłatne świadczenia otrzymane przez podatnika, to wskazać należy, że dla celów podatkowych przez nieodpłatne świadczenie rozumie się te wszystkie zdarzenia prawne lub gospodarcze, których skutkiem jest nieodpłatne, tj. niezwiązane z kosztami lub inną formą ekwiwalentu, przysporzenie w majątku podatnika mające konkretny wymiar finansów (interpretacja indywidualna z 14.09.2021 r., 0113-KDIP2-3.4011.508.2021.3.MS).

Pracownik uzyskuje przychód w momencie:

- 1) otrzymania pieniędzy, wartości pieniężnych, otrzymania świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń;
- 2) postawienia do dyspozycji pieniędzy.

Dniem uzyskania przychodu przez pracownika jest:

- 1) jeśli wypłata wynagrodzenia dokonywana w formie gotówkowej, w kasie firmy:
 - a) dzień, w którym pracownik odebrał wynagrodzenie lub
 - b) dzień, w którym wynagrodzenie zostało postawione do dyspozycji pracownika;
- 2) jeśli wypłata wynagrodzenia dokonywana jest przelewem na rachunek pracownika – moment obciążenia rachunku pracodawcy

(interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z 18.07.2014 r., IPPB2/415-372/14-2/LS).

Przykład

Zgodnie z postanowieniami regulaminu wynagradzania wynagrodzenie jest wypłacane do 8. dnia następnego miesiąca. Wpłata wynagrodzenia dokonywana jest przelewem na rachunek pracownika. Dnia 7.07.2022 r. pracodawca wypłacił wynagrodzenie za czerwiec 2022 r. Do rozliczenia uzyskanego w lipcu 2022 r. przychodu ze stosunku pracy płatnik będzie stosował przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych obowiązujące od dnia 1.07.2022 r.

Przykład

Zgodnie z postanowieniami regulaminu wynagradzania wynagrodzenie jest wypłacane do ostatniego dnia miesiąca. Wpłata wynagrodzenia dokonywana jest przelewem na rachunek pracownika. Dnia 31.12.2022 r. pracodawca dokonał obciążenia rachunku bankowego, wypłacając wynagrodzenie za grudzień. Wynagrodzenie wpłynęło na rachunek pracownika 1.01.2023 r. Pracownik uzyskał z tego tytułu przychód ze stosunku pracy 31.12.2022 r.

Podstawę obliczenia zaliczki na podatek od przychodów ze stosunku pracy stanowi dochód, za który uważa się:

- uzyskane w ciągu miesiąca przychody ze stosunku pracy oraz
- zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego wypłacane przez płatnika,

po odliczeniu:

- kosztów uzyskania przychodów (250 zł, 300 zł, 50%) oraz
- potrąconych przez płatnika w danym miesiącu składek, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. b lub pkt 2a u.p.d.o.f. (art. 32 ust. 2 u.p.d.o.f.).

W odniesieniu do składek na ubezpieczenie społeczne w przepisach art. 32 ust. 2 u.p.d.o.f. jest odwołanie do przepisów art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. b lub pkt 2a u.p.d.o.f. Na podstawie wskazanego przepisu odliczeniu od dochodu podlega:

- kwota składek określonych w ustawie z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych potrąconych w roku podatkowym przez płatnika ze środków podatnika od przychodu podlegającego opodatkowaniu;
- odliczenie nie dotyczy składek, których podstawę wymiaru stanowi dochód (przychód) zwolniony od podatku na podstawie ustawy, oraz składek, których podstawę wymiaru stanowi dochód, od którego na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku (art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. b u.p.d.o.f.).

2.2. Koszty uzyskania przychodów

Pracownikom, którzy uzyskują przychody ze stosunku pracy, przysługuje odliczenie jednej, pełnej, miesięcznej normy kosztów uzyskania przychodów niezależnie od wymiaru czasu pracy. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy osiągnięty przez pracownika przychód jest niższy od ustawowej wysokości kosztów, wówczas pracownicze koszty przysługują do wysokości osiągniętego przychodu. Warunkiem zastosowania kosztów uzyskania przychodów jest uzyskanie przez pracownika przychodów ze stosunku pracy.

Na mocy art. 22 ust. 2 u.p.d.o.f. koszty uzyskania przychodów z tytułu stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej:

- 1) **wynoszą 250 zł miesięcznie**, a za rok podatkowy łącznie **nie więcej niż 3000 zł** – w przypadku gdy podatnik uzyskuje przychody z tytułu jednego stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej;
- 2) **nie mogą przekroczyć łącznie 4500 zł za rok podatkowy** – w przypadku gdy podatnik uzyskuje przychody równocześnie z tytułu więcej niż jednego stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej;
- 3) **wynoszą 300 zł miesięcznie**, a za rok podatkowy łącznie **nie więcej niż 3600 zł** – w przypadku gdy miejsce stałego lub czasowego zamieszkania podatnika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, i podatnik nie uzyskuje dodatku za rozłąkę;

- 4) **nie mogą przekroczyć łącznie 5400 zł za rok podatkowy** – w przypadku gdy podatnik uzyskuje przychody równocześnie z tytułu więcej niż jednego stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej, miejsce stałego lub czasowego zamieszkania podatnika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, i podatnik nie uzyskuje dodatku za rozłąkę.

2.2.1. Koszty uzyskania przychodów w nietypowych sytuacjach

- 1) **Pracownik cały miesiąc był nieobecny w pracy i za ten miesiąc uzyskał wynagrodzenie chorobowe.**

Warunkiem zastosowania kosztów uzyskania przychodów jest uzyskanie przez pracownika przychodów ze stosunku pracy. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy z powodu choroby, o którym mowa w przepisach art. 92 k.p., stanowi przychód ze stosunku pracy, w konsekwencji nawet jeśli pracownik cały miesiąc był nieobecny w pracy i za ten miesiąc pracownikowi przysługiwało wyłącznie wynagrodzenie chorobowe, odliczenie jednej pełnej miesięcznej normy kosztów uzyskania przychodów będzie przysługiwało.

- 2) **Pracownik w miesiącu nie uzyskał żadnych przychodów ze stosunku pracy, gdyż przez cały miesiąc korzystał ze zwolnienia lekarskiego, przebywał na urlopie bezpłatnym lub urlopie wychowawczym.**

Koszty uzyskania przychodów za ten miesiąc nie mogą być odliczone; w tym przypadku odliczenie kosztów nie będzie możliwe zarówno od wypłacanego przez zakład pracy zasiłku chorobowego, jak i w obliczeniu kosztów uzyskania przychodów za cały rok podatkowy.

- 3) **Pracownik jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę w kilku zakładach pracy.**

Jeśli pracownik jest zatrudniony jednocześnie u kilku pracodawców, każdy z nich ma obowiązek stosowania kosztów uzyskania przychodów, wyjątek stanowi przypadek, gdy pracownik złożył

pisemny wniosek o pobór zaliczek bez stosowania miesięcznych kosztów uzyskania przychodów.

Każdy z płatników koszty te wykazuje w informacji PIT-11, także w przypadku gdy łącznie w obu zakładach pracy koszty te przekroczyły limit roczny. Przepisy art. 22 ust. 2 pkt 2 i 4 u.p.d.o.f. wskazują limity kosztów uzyskania przychodów, których nie można przekroczyć w sytuacji, gdy pracownik uzyskuje przychody równocześnie z tytułu więcej niż jednego stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej, przy czym limit ten dotyczy kosztów za cały rok podatkowy. Ograniczenie to nie odnosi się jednak do kosztów związanych z ustaleniem miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy (interpretacja indywidualna z 20.12.2019 r., 0112-KDIL2-1.4011.42.2019.2.MKA).

4) Pracownik z tym samym pracodawcą zawarł dwie umowy o pracę.

Jeśli pracownika z tym samym pracodawcą wiążą dwie umowy o pracę, pracodawca powinien zastosować koszty uzyskania przychodów do każdej umowy o pracę. Zawarcie każdej umowy o pracę należy traktować na równi z umowami podpisanymi z różnymi zakładami pracy, bez względu na to, czy w roli pracodawcy występuje ten sam czy inny podmiot. Takie stanowisko przedstawił Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 9.03.2022 r. (0113-KDIPT2-3.4011.19.2022.1.KS). Jeśli pracownika wiążą z pracodawcą dwa stosunki pracy, pracownik w zeznaniu rocznym powinien uwzględnić koszty uzyskania przychodów z ograniczeniem wynikającym z art. 22 ust. 2 pkt 2 lub 4 u.p.d.o.f., tj. kwotę 4500 zł albo kwotę 5400 zł (interpretacja indywidualna z 9.03.2022 r., 0113-KDIPT2-3.4011.19.2022.1.KS).

5) W związku ze zmianą terminów wypłaty wynagrodzenia pracownik w jednym miesiącu trzymał wynagrodzenie za dwa miesiące.

Miesięczna kwota pracowniczych kosztów uzyskania przychodów jest stała bez względu na liczbę dokonywanych wypłat także w sytuacji, gdy w jednym miesiącu pracownik otrzymał wynagrodzenie za więcej niż jeden miesiąc. Mimo tego, że pracownik otrzymał więcej niż jedno wynagrodzenie, przy obliczaniu za-

liczki można uwzględnić tylko jednomiesięczne koszty uzyskania przychodów.

6) Pracownik uzyskał w danym miesiącu przychody mniejsze od miesięcznej normy kosztów.

Jeżeli pracownik uzyskał w danym miesiącu przychody mniejsze od miesięcznej normy kosztów, kosztem uzyskania będzie cały przychód pracownika (pismo Ministra Finansów z 31.05.1993 r., PO 2/10-8010-0938/93). W tym przypadku koszty uzyskania przychodów zostaną obniżone do wysokości uzyskanego przez pracownika przychodu niepomniejszonego o składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez pracownika.

7) Pracownik był na urlopie wychowawczym i za ten miesiąc otrzymał przychody ze stosunku pracy.

W sytuacji gdy pracownik przebywał np. na urlopie wychowawczym, a płatnik wypłacał pracownikowi jakiegokolwiek przychody określone w art. 12 u.p.d.o.f., od tych przychodów zakład pracy zobowiązany jest odliczać miesięczną normę kosztów uzyskania przychodów.

8) Zakład pracy w ciągu roku podatkowego nie dokonywał systematycznych wypłat wynagrodzeń (np. z powodu kłopotów płatniczych, zmiany terminu wypłat itp.) i w związku z tym przy obliczaniu zaliczek nie mógł odliczyć od przychodów pracownika kosztów za miesiące, w których pracownik nie otrzymywał wynagrodzenia (przychodów).

Pracownik będzie mógł przy obliczaniu podatku za cały rok podatkowy uwzględnić przysługujące pracownikowi koszty uzyskania również za te miesiące, w których pracownik świadczył pracę, a nie otrzymywał wynagrodzenia (pismo Ministra Finansów z 31.05.1993 r., PO 2/10-8010-0938/93).

9) Pracownik został zwolniony w trakcie roku. Po ustaniu zatrudnienia były pracodawca wypłacił pracownikowi premię, dodatkowe wynagrodzenie roczne.

Pracownikom, którzy uzyskują przychody ze stosunku pracy, przysługuje zgodnie z przepisami art. 22 ust. 2 u.p.d.o.f. odliczenie jednej pełnej miesięcznej normy kosztów uzyskania przychodów, także w przypadku gdy przychód ten pracownik uzyskał już po ustaniu stosunku pracy. Jak wynika z ostatnich interpretacji

organów podatkowych, zakład pracy, obliczając zaliczkę na podatek dochodowy od wynagrodzenia wypłacanego byłemu pracownikowi, powinien uwzględnić koszty uzyskania przychodu zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 1 u.p.d.o.f., czyli w podstawowej wysokości.

(...) Zakład pracy, obliczając zaliczkę na podatek dochodowy od wynagrodzenia wypłacanego byłemu pracownikowi, powinien uwzględnić koszty uzyskania przychodu zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, czyli w podstawowej wysokości. Zakład pracy uprawniony jest bowiem do stosowania kosztów uzyskania przychodu z art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawy PIT jedynie w przypadku, gdy pracownik złoży oświadczenie o spełnieniu warunku określonego w tym przepisie. Możliwość stosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów uwarunkowana została więc stosowanymi oświadczeniami, które z kolei wygasają po ustaniu stosunku pracy (interpretacja indywidualna z 3.03.2022 r., 0114-KDIP3-2.4011.1085.2021.4.JM).

10) Pracownikowi w maju 2022 r. przysługiwało wynagrodzenie za pracę w wysokości 200 zł. Przy obliczaniu zaliczki na podatek za ten miesiąc koszty uzyskania przychodów zostały ograniczone do kwoty tego wynagrodzenia. W jakiej wysokości powinniśmy wykazać te koszty w informacji PIT-11?

Jeżeli pracownik uzyskał w danym miesiącu przychody ze stosunku pracy niższe od należnych za ten miesiąc kosztów uzyskania przychodów, to zakład pracy przy obliczaniu zaliczki na podatek za ten miesiąc obowiązany jest uwzględnić koszty do wysokości przychodu, tj. w kwocie 200 zł.

W tej samej wysokości płatnik powinien wykazać koszty uzyskania przychodów w informacji PIT-11. W informacji PIT-11 wykazuje się koszty w wysokości faktycznie uwzględnionej w rozliczeniach miesięcznych.

11) Przez część roku podatkowego pracownik korzystał ze zwolnienia od podatku na podstawie przepisów art. 21 ust. 1 pkt 148 u.p.d.o.f. Podatnik jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę w zakładzie pracy położonym w tej samej miejscowości, w której mieszka. Do końca listopada 2022 r. uzyskiwał

przychody objęte ulgą dla młodych, a od grudnia (w związku z ukończeniem 26. roku życia) przychody podlegające opodatkowaniu.

W przypadku zastosowania zwolnienia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 148 i 152–154 u.p.d.o.f., koszty uzyskania przychodów z tytułu stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy stosuje się w wysokości nieprzekraczającej tej części przychodów z danego źródła, która podlega opodatkowaniu. W rozliczeniu rocznym pracownik może zastosować koszty uzyskania przychodów w wysokości nieprzekraczającej tej części przychodów ze stosunku pracy, która podlega opodatkowaniu (art. 22 ust. 3b u.p.d.o.f.).

12) Pracownik został zatrudniony w trakcie miesiąca. Czy należy koszty uzyskania przychodów pomniejszyć proporcjonalnie do dni jego zatrudnienia?

Zatrudnienie w trakcie miesiąca nie pozbawia pracownika prawa do kosztów uzyskania przychodów w pełnej wysokości (250 zł lub 300 zł). Tylko w przypadku gdy osiągnięty przez pracownika przychód ze stosunku pracy jest niższy od ustawowej wysokości przysługujących mu kosztów, wówczas pracownicze koszty zostają obniżone do wysokości osiągniętego przychodu.

13) Dnia 31.08.2022 r. stosunek pracy uległ rozwiązaniu w związku z przejściem pracownika na emeryturę. Wynagrodzenie za pracę, ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, odprawę emerytalną zakład pracy wypłacił już po ustaniu zatrudnienia, dnia 1.09.2022 r. W trakcie zatrudnienia pracownik złożył oświadczenie dotyczące stosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów. Do dnia ustania stosunku pracy pracownik oświadczenia nie wycofał.

Z aktualnych interpretacji organów podatkowych wynika, że obliczając zaliczkę na podatek dochodowy od wynagrodzenia wypłacanego byłemu pracownikowi zakład pracy powinien uwzględnić koszty uzyskania przychodu zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 1 u.p.d.o.f., czyli w podstawowej wysokości, tj. w wysokości 250 zł.

Jak czytamy w uzasadnieniu: „Zakład pracy uprawniony jest bowiem do stosowania kosztów uzyskania przychodu z art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawy PIT jedynie w przypadku, gdy pracow-

nik złoży oświadczenie o spełnieniu warunku określonego w tym przepisie. Możliwość stosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów uwarunkowana została więc stosowanymi oświadczeniami, które z kolei wygasają po ustaniu stosunku pracy” (interpretacja indywidualna z 3.03.2022 r., 0114-KDIP3-2.4011.1085.2021.4.JM; interpretacja indywidualna z 18.05.2022 r., 0112-KDIL2-1.4011.199.2022.1.AMN).

Od 1.01.2023 r. do przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych zostanie dodany przepis art. 31a, który będzie zawierał regulacje dotyczące stosowania przez podatników oświadczeń i wniosków, które mają wpływ na obliczenie zaliczki na podatek. Z przepisów art. 31a ust. 7 u.p.d.o.f. będzie wynikało, że po ustaniu stosunku prawnego stanowiącego podstawę dokonywania przez płatnika świadczeń podatnikowi, płatnik przy obliczaniu zaliczki będzie pomijał oświadczenia i wnioski złożone uprzednio przez podatnika, z wyjątkiem wniosków, o których mowa w art. 32 ust. 6 i 8 u.p.d.o.f., tj. wniosku o obliczanie zaliczek bez stosowania zwolnienia od podatku na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 148 u.p.d.o.f. lub miesięcznych kosztów uzyskania przychodów, wniosku o rezygnację ze stosowania 50% kosztów uzyskania przychodów.

Oznacza to, że od 1.01.2023 r. z przepisów będzie wynikało, że po ustaniu stosunku pracy płatnik przy obliczaniu zaliczki będzie pomijał złożone uprzednio przez pracownika oświadczenie o spełnieniu warunku do zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów. Wyjątek od tej zasady nie dotyczy tego oświadczenia.

- 14) Pracownik, którego miejsce zamieszkania znajduje się poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, korzysta ze służbowego samochodu do celów prywatnych. Samochód służbowy wykorzystuje także do dojazdów do pracy. Czy pracownikowi przysługują podwyższone koszty uzyskania przychodów?**
- Podwyższone koszty uzyskania przychodów przysługują pracownikowi w przypadku, gdy miejsce stałego lub czasowego zamieszkania podatnika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, a podatnik nie uzyskuje dodatku za rozłąkę. Podwyższonych kosztów uzyskania przychodów nie

stosuje się jednak w przypadku, gdy pracownik otrzymuje zwrot kosztów dojazdu do zakładu pracy, z wyjątkiem gdy zwrócone koszty zostały zaliczone do przychodów podlegających opodatkowaniu (art. 22 ust. 13 u.p.d.o.f.). Dojazd do pracy samochodem służbowym nie wyklucza możliwości zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów.

Zastosowanie przez pracodawcę, jako płatnika, podwyższonych kosztów uzyskania przychodów wymaga złożenia przez pracownika oświadczenia, że spełnia on warunki do zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów. Złożone oświadczenie wywołuje skutki podatkowe również w latach następnych, chyba że podatnik powiadomi pracodawcę o zmianach stanu faktycznego wynikającego z oświadczenia (art. 32 ust. 5 w zw. z ust. 3a i 4 u.p.d.o.f.).

- 15) Pracownik, zatrudniony na podstawie umowy o pracę, został uchwałą zarządu spółki powołany do pełnienia funkcji członka zarządu. Obowiązki pracownika z tytułu umowy o pracę są odrębne od obowiązków wykonywanych na podstawie powołania.** Przychody uzyskane przez członka zarządu pełniącego funkcję na podstawie powołania zalicza się do przychodów z działalności wykonywanej osobiście, o których mowa w art. 13 pkt 7 u.p.d.o.f., natomiast wynagrodzenie uzyskane przez pracownika zaliczane jest do przychodów ze stosunku pracy, o których mowa w przepisach art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f.

Koszty uzyskania przychodów, jakie stosuje się w przypadku uzyskiwania przychodów z tytułu, o którym mowa w art. 13 pkt 7, zostały uregulowane w przepisach art. 22 ust. 9 pkt 5 u.p.d.o.f., natomiast koszty uzyskania przychodów, jakie stosowane są w przypadku uzyskiwania przychodów ze stosunku pracy zostały uregulowane w przepisach art. 22 ust. 2 u.p.d.o.f.

W przypadku gdy dana osoba uzyskuje od jednego płatnika przychody z działalności wykonywanej osobiście oraz przychody ze stosunku pracy, płatnik stosuje koszty uzyskania przychodów odrębnie do każdego źródła przychodów.

Dla każdego z tych źródeł przychodów płatnik stosuje odrębny ustalony w przepisach limit kosztów uzyskania przychodów.

2.2.2. Podwyższone KUP

Prawo do skorzystania z podwyższonych kosztów uzyskania (300 zł miesięcznie, a za rok podatkowy łącznie nie więcej niż 3600 zł) zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych przysługuje pracownikowi, jeśli:

- miejsce zamieszkania podatnika znajduje się poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy;
- pracownik nie otrzymuje dodatku za rozłąkę;
- pracownik złożył oświadczenie o spełnianiu warunków do zastosowania podwyższonych kosztów (art. 22 ust. 2 pkt 3 u.p.d.o.f.);
- pracownik nie otrzymuje zwrotu kosztów dojazdu do zakładu pracy, z wyjątkiem gdy zwrócone koszty zostały zaliczone do przychodów podlegających opodatkowaniu (art. 22 ust. 13 u.p.d.o.f.)

(interpretacja indywidualna z 21.11.2019 r., 0115-KDIT2-2.4011.377.2019.1.MU).

Dla zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów istotne jest to, czy miejsce zamieszkania pracownika oraz miejsce wykonywania pracy są odrębnymi miejscowościami. Pracodawca jest jednak uprawniony do zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów, gdy złoży oświadczenie o spełnieniu warunków do stosowania kosztów w tej wysokości.

Złożone przez pracownika oświadczenie obowiązuje także w latach kolejnych, co oznacza, że pracownik nie składa oświadczenia, jeżeli stan faktyczny wynikający z oświadczenia złożonego w latach poprzednich nie uległ zmianie (art. 32 ust. 3a w zw. z art. 32 ust. 5 u.p.d.o.f.). Zakład pracy nie stosuje podwyższonych kosztów uzyskania przychodów, jeżeli podatnik powiadomił go o zmianach stanu faktycznego wynikającego z oświadczenia (art. 32 ust. 4 w zw. z art. 32 ust. 5 u.p.d.o.f.).

Podwyższone koszty uzyskania przychodów w interpretacjach i orzeczeniach

1. Ważna miejscowość, w której faktycznie świadczona jest praca

Dla zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów istotne jest miejsce świadczenia pracy, które powinno być w innej miejscowości niż zakład pracy.

Wyrok NSA z 3.03.2016 r., II FSK 30/14, LEX nr 1994885

(...) ustawodawca wprowadził podwyższone koszty uzyskania przychodów dla pracowników, którzy dojeżdżają do pracy, ponieważ ponoszą oni wyższe koszty uzyskania przychodów niż osoby zamieszkujące w tej samej miejscowości co zakład pracy. Ustawodawca wiąże prawo do podwyższonych kosztów uzyskania przychodów ze stałym lub czasowym zamieszkiwaniem w innej miejscowości niż ta, w której znajduje się zakład pracy. Przy czym chodzi o miejscowość, w której w rzeczywistości świadczona jest praca, z kolei miejsce zamieszkania wiązać się ma z faktycznym, fizycznym przebywaniem, a nie np. zameldowaniem.

Interpretacja indywidualna z 11.10.2016 r., IPPB4/4511-986/16-2/JK2

(...) jeżeli w wykonaniu postanowień umowy o pracę pracownik rzeczywiście musi przemieszczać się do innej miejscowości, niż ta, w której mieszka, po to, by wykonać swoje obowiązki pracownicze w miejscu świadczenia pracy określonym w tej umowie, to powinny być stosowane w odniesieniu do tego pracownika podwyższone koszty uzyskania przychodów.

Interpretacja indywidualna z 21.11.2019 r., 0115-KDIT 2-2.4011.377.2019.1.MU

Przepis art. 22 ust. 2 pkt 3 u.p.d.o.f. prawo do stosowania podwyższonych kosztów uzależnia od zamieszkania podatnika poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy. Zatem istotnym jest to, czy miejsce zamieszkania pracownika oraz miejsce wykonywania pracy są odrębnymi miejscowościami. (...)

Jeżeli natomiast pracownik w danym miesiącu świadczy pracę poza miejscem swojego zamieszkania, to spełnia warunki do stosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów, o ile wcześniej złożył, zgodnie z art. 32 ust. 5 u.p.d.o.f., oświadczenie o spełnieniu warunku określonego w art. 22 ust. 2 pkt 3 u.p.d.o.f.

2. Zorganizowanie dowozu do zakładu pracy

Podwyższone koszty nie przysługują, jeśli pracownik otrzymuje zwrot kosztów dojazdu do zakładu pracy. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy zwrócone koszty dojazdu zostały zaliczone do przychodów pracownika (art. 22 ust. 13 u.p.d.o.f.). Nie oznacza to jednak, że w przypadku korzystania z darmowego transportu do i z pracy organizowanego przez pracodawcę pracownikom nie można potrącać podwyższonych kosztów uzyskania przychodów. Przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych nie ograniczają prawa do zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów w przypadku korzystania z dowozu do miejsca pracy opłaconego przez pracodawcę.

Podobnie w przypadku gdy pracownik dojeżdża do pracy samochodem służbowym nie ma to wpływu na prawo do zastosowania podwyższonych pracowniczych kosztów uzyskania przychodów, jeśli tylko miejsce stałego lub czasowego zamieszkania podatnika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, i podatnik nie uzyskuje dodatku za rozłąkę, przysługują podwyższone koszty uzyskania przychodów.

Interpretacja indywidualna z 20.12.2016 r., 2461-IBPB-2-2.4511.860. 2016.1.IN

(...) fakt organizowania przez pracodawcę dowozu pracownika do zakładu pracy nie ma wpływu na koszty uzyskania przychodu tego pracownika. Zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy, koszty podwyższone stosuje się, jeżeli miejsce stałego lub czasowego zamieszkania podatnika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, a podatnik nie uzyskuje dodatku za rozłąkę. Powoduje to, że pracownikom dowożonym do zakładu pracy można potrącać koszty podwyższone, o ile są dowożeni z innej miejscowości.

3. Podwyższone koszty pracowników mobilnych

Także w przypadku pracowników mobilnych dla zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów znaczenie ma to, czy miejsce zamieszkania pracownika oraz miejsce wykonywania pracy są odrębnymi miejscowościami.

Interpretacja indywidualna z 21.11.2019 r., 0115-KDIT2-2.4011.377.2019.1.MU

Jeżeli natomiast pracownik w danym miesiącu świadczy pracę poza miejscem swojego zamieszkania, to spełnia warunki do stosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów, o ile wcześniej złożył, zgodnie z art. 32 ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, oświadczenie o spełnieniu warunku określonego w art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. (...) w sytuacji gdy pracownik, **któremu w umowie o pracę określono miejsce wykonywania pracy jako obszar województwa lub kilka województw**, złoży pracodawcy oświadczenie o tym, że jego miejsce zamieszkania jest inne niż miejscowość, w której znajduje się zakład pracy pracodawcy, to spełnia przesłanki do zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

4. Jeden dzień wystarczy

Może zdarzyć się przypadek, gdy pracownik tylko przez pewien okres wykonuje w miesiącu pracę w innej miejscowości, niż zamieszkuje. W tym przypadku, powołując się na interpretację z 2015 r., dla zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów wystarczające jest, aby jeden dzień w miesiącu pracownik wykonywał pracę poza miejscowością, w której mieszka.

Interpretacja indywidualna z 16.12.2015 r., nr ITPB1/4511-611/15-2/MH (...) wystarczy, aby choć jeden dzień w miesiącu pracownik wykonywał pracę poza miejscowością, w której mieszka, by można było zastosować podwyższone kup ze stosunku pracy.

5. Praca zdalna

W interpretacjach i orzeczeniach wskazuje się, że:

- „Ustawodawca wiąże prawo do podwyższonych kosztów uzyskania przychodów ze stałym lub czasowym zamieszkiwaniem w innej miejscowości niż ta, w której znajduje się zakład pracy. Przy czym chodzi o miejscowość, w której w rzeczywistości świadczona jest praca, z kolei miejsce zamieszkania wiązać się ma z faktycznym, fizycznym przebywaniem, a nie np. zameldowaniem” (wyrok NSA z 3.03.2016 r., II FSK 30/14, LEX nr 1994885);
- „istotnym jest to, czy miejsce zamieszkania pracownika oraz miejsce wykonywania pracy są odrębnymi miejscowościami. Tylko bowiem w sytuacji, gdy pracownik wykonuje pracę wyłącznie w miejscowości, w której mieszka, płatnik może stosować podstawowe koszty uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Jeżeli natomiast pracownik w danym miesiącu świadczy pracę poza miejscem swojego zamieszkania, to spełnia warunki do stosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów, o ile wcześniej złożył, zgodnie z art. 32 ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, oświadczenie o spełnieniu warunku określonego w art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych” (interpretacja indywidualna z 21.11.2019 r., 0115-KDIT2-2.4011.377.2019.1.MU).

Uwzględniając wskazane wyjaśnienia, można dojść do wniosku, że w przypadku gdy pracownik wykonuje pracę zdalną w miejscu zamieszkania przez cały miesiąc, podwyższone koszty nie będą pracownikowi przysługiwały. Co innego wynika z wyjaśnień Ministerstwa Finansów. Należy jednak zauważyć, że stanowisko MF dotyczyło przypadku wykonywania pracy zdalnie w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, chociaż w świetle obowiązujących przepisów sytuacja ta dla zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów nie powinna mieć znaczenia.

Ministerstwo Finansów

W sytuacji zatem, gdy w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, miejsce stałego lub czasowego zamieszkania pracownika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, to niezależnie od faktycznego miejsca wykonywania pracy na polecenie pracodawcy, pracownikowi – tak jak dotychczas – przysługują podwyższone koszty uzyskania przychodów.

Wyjątek stanowią sytuacje, gdy pracownik otrzymuje dodatek za rozłąkę lub zwrot kosztów dojazdu niezaliczony do przychodów podlegających opodatkowaniu. Warunkiem zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów przy poborze zaliczek przez płatnika (zakład pracy) jest złożenie przez pracownika oświadczenia o spełnieniu warunków do stosowania kosztów w tej wysokości („Dziennik Gazeta Prawna”, 24.11.2020 r.).

6. Delegowanie pracowników a podwyższone koszty uzyskania przychodów

Ustawodawca wiąże prawo do podwyższonych kosztów uzyskania przychodów ze stałym lub czasowym zamieszkiwaniem w innej miejscowości niż ta, w której znajduje się zakład pracy. Chodzi w tym przypadku o miejscowość, w której w rzeczywistości świadczona jest praca, natomiast miejsce zamieszkania należy wiązać z faktycznym, fizycznym przebywaniem. Jeśli pracownicy czasowo przebywają za granicą, istotne jest zatem, gdzie świadczą pracę i gdzie zamieszkują za granicą.

Wyrok NSA z 3.03.2016 r., II FSK 30/14, LEX nr 1994885

(...) skoro pracownicy (...) w okresie od jednego do trzech miesięcy przebywają i świadczą pracę w Niemczech, to przyjąć należy, że w rozumieniu art. 22 ust. 2 pkt 3 PDoFizU, czasowo tam zamieszkują, a nie dojeżdżają do miejsca pracy. W świetle powyższego zasadnie Sąd I Instancji stwierdził, że **pracownikom Spółki w opisanym stanie faktycznym nie będą przysługiwać podwyższone koszty uzyskania przychodów**, o których mowa w analizowanym przepisie.

Odnosząc z kolei się do argumentacji autora skargi kasacyjnej, który podnosi, że pracownik przebywający za granicą ponosi rzeczywiste koszty nie tylko związane z dojazdem do miejsca zamieszkania w Polsce, ale i inne związane z komunikacją z krajem, rozłąką z rodziną, zauważyć należy, że do rekompensowania tego rodzaju kosztów służą przewidziane przez ustawodawcę diety, a nie uregulowanie zawarte w art. 22 ust. 2 pkt 3 PDoFizU.

7. Dwa stosunki pracy z tym samym pracodawcą

Interpretacja indywidualna z 2.09.2021 r., 0113-KD IPT2-3.4011.456.2021.3.NM

(...) należy stwierdzić, iż pracownika wiążą z pracodawcą dwa stosunki pracy.

Wnioskodawca potrącając zaliczkę na podatek ma obowiązek zastosować podwyższone koszty do przychodu uzyskanego z każdego z tych stosunków pracy, natomiast pracownik w zeznaniu rocznym uwzględnia koszty we właściwej wysokości, tzn. z ograniczeniem wynikającym z art. 22 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

2.2.3. Podwyższone KUP po ustaniu stosunku pracy

W poprzednich latach organy podatkowe dopuszczały możliwość zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów w przypadku, gdy wynagrodzenie pracownika zostało wypłacone już po ustaniu stosunku pracy.

W interpretacji indywidualnej z 30.09.2013 r., IBPBII/1/415-691/13/BD, organ uznał, że pracodawca, który dokonuje wypłaty byłym pracownikom wynagrodzenia za pracę **„jest obowiązany do poboru zaliczki na podatek od ww. świadczeń na zasadach określonych w art. 32, tj. również z zastosowaniem odpowiednich kosztów uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 2 u.p.d.o.f.** Wypłacone świadczenie jest bowiem świadczeniem stanowiącym przychód ze stosunku pracy, co oznacza, że mają do niego zastosowanie uregulowania doty-

czące kosztów uzyskania przychodu z tego właśnie tytułu, określone w art. 22 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych”. Określając możliwość zastosowania kosztów uzyskania przychodów po ustaniu stosunku pracy, w interpretacji wskazano przepisy art. 22 ust. 2 u.p.d.o.f., nie negując tym samym możliwości zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów po ustaniu stosunku pracy, o ile spełnione zostały warunki do ich zastosowania.

W interpretacji z 3.06.2016 r., IBPB-2-1/4511-276/16/DP, organ podatkowy stwierdził, że brzmienie art. 32 ust. 2 u.p.d.o.f. wskazuje, iż **„oświadczenie, o którym mowa w art. 32 ust. 5 zachowuje ważność również po ustaniu stosunku pracy**. Wyplacone byłemu pracownikowi wynagrodzenie jest świadczeniem stanowiącym przychód ze stosunku pracy, co oznacza, że mają do niego zastosowanie uregulowania dotyczące kosztów uzyskania przychodów z tego właśnie tytułu, określone w art. 22 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Tym samym mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny oraz powołane wyżej przepisy prawa należy stwierdzić, że Wnioskodawca **dokonując wypłaty wynagrodzenia w kwietniu 2016 r. byłemu pracownikowi powinien zastosować, zgodnie ze złożonym przez podatnika oświadczeniem, podwyższone koszty uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych”**.

Podobnie w interpretacji z 14.05.2019 r., 0114-KDIP3-2.4011.162. 2019.2.JG1, organ uznał, że „w świetle omawianych przepisów oraz przedstawionego stanu faktycznego uznać należy, że od wypłacanych byłym pracownikom świadczeń dodatkowego wynagrodzenia rocznego, należnych z tytułu uprzednio łączącego strony stosunku pracy, były pracodawca (Wnioskodawca) – jako płatnik – powinien obliczyć i pobrać zaliczkę na podatek dochodowy z zastosowaniem miesięcznych kosztów uzyskania przychodów ze stosunku pracy oraz pomniejszyć zaliczkę o kwotę stanowiącą 1/12 kwoty zmniejszającej podatek”.

W ostatnim czasie organy podatkowe zmieniają swoje stanowisko w tej sprawie i dzieje się tak, chociaż obowiązujące przepisy w tym zakresie nie uległy jeszcze zmianie.

Jak wynika z interpretacji indywidualnej z 3.03.2022 r., 0114-KDIP3-2.4011.1085.2021.4.JM, od wypłacanych byłym pracownikom świadczeń należnych z tytułu uprzednio łączącego strony stosunku pracy, były pracodawca – jako płatnik – powinien obliczyć i pobrać zaliczkę na podatek dochodowy z zastosowaniem miesięcznych kosztów uzyskania przychodów ze stosunku pracy, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 u.p.d.o.f. (250 zł). W interpretacji organ podatkowy uznał, że od wypłacanych byłym pracownikom świadczeń należnych z tytułu uprzednio łączącego strony stosunku pracy, były pracodawca – jako płatnik – powinien obliczyć i pobrać zaliczkę na podatek dochodowy z zastosowaniem miesięcznych kosztów uzyskania przychodów ze stosunku pracy, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy (250 zł) bez pomniejszenia tej zaliczki o kwotę stanowiącą 1/12 kwoty zmniejszającej podatek.

Jak czytamy w uzasadnieniu, „zakład pracy przy obliczaniu zaliczki na podatek dochodowy obowiązany jest od uzyskanych w danym miesiącu przychodów wypłacanych byłym pracownikom odliczyć miesięczną kwotę kosztów uzyskania przychodów zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, czyli w podstawowej wysokości. Zakład pracy uprawniony jest bowiem do stosowania kosztów uzyskania przychodu z art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jedynie w przypadku, gdy pracownik złoży oświadczenie o spełnieniu warunku określonego w tym przepisie. Możliwość stosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów uwarunkowana została więc stosowanymi oświadczeniami, które z kolei wygasają po ustaniu stosunku pracy.

Analogiczna sytuacja występuje w przypadku stosowania 1/12 kwoty zmniejszającej podatek, gdzie również zakład pracy uprawniony jest do odliczania przedmiotowej kwoty jedynie na wniosek pracownika, czyli zgodnie ze złożonym oświadczeniem. Tym samym w przypadku wypłaty wynagrodzenia po ustaniu stosunku pracy zakład pracy nie powinien odliczać 1/12 kwoty zmniejszającej podatek, ponieważ złożone przez byłego pracownika oświadczenia wygasły”.

Podobnie w interpretacji indywidualnej z 18.05.2022 r., 0112-KDIL2-1.4011.199.2022.1.AMN, Dyrektor KIS uznał, że oświadczenie dotyczące stosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów, tak jak inne oświadczenia i wnioski złożone przez pracownika w trakcie trwania stosunku pracy, traci ważność po ustaniu zatrudnienia, tym samym według stanowiska Dyrektora KIS, dokonując wypłaty po dniu rozwiązania umowy o pracę i pobierając zaliczkę na podatek dochodowy, były pracodawca nie jest zobowiązany uwzględniać oświadczenia złożonego przez pracownika w trakcie trwania umowy o pracę.

Warto zauważyć, że od 1.01.2023 r. do przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych zostanie dodany art. 31a, który będzie regulował zasady składania oświadczeń i wniosków przez podatnika. W nowych przepisach zostanie też uregulowana kwestia stosowania przez płatników oświadczeń i wniosków po ustaniu stosunku prawnego stanowiącego podstawę dokonywania przez płatnika świadczeń podatnikowi. Wynika z nich, że po ustaniu stosunku prawnego stanowiącego podstawę dokonywania przez płatnika świadczeń podatnikowi, płatnik przy obliczaniu zaliczki pomija oświadczenia i wnioski złożone uprzednio przez podatnika, z wyjątkami, wśród których nie ma oświadczenia o spełnieniu warunku do zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów.

Jeśli zgodnie z przepisami obowiązującymi od 1.01.2023 r. po ustaniu stosunku pracy, płatnik przy obliczaniu zaliczki będzie pomijał oświadczenia i wnioski złożone uprzednio przez podatnika, to dokonując wypłaty wynagrodzenia lub innych świadczeń po ustaniu stosunku pracy, a więc już byłemu pracownikowi, płatnik będzie do nich stosował koszty uzyskania przychodów w podstawowej wysokości (250 zł) – dla ich zastosowania oświadczenie nie jest wymagane, niezbędne jest tylko uzyskanie przychodów zaliczanych do przychodów ze stosunku pracy. Wynagrodzenie, które przysługuje pracownikowi, jest przychodem ze stosunku pracy, o którym mowa w przepisach art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f., także wówczas, gdy zostało wypłacone już po ustaniu stosunku pracy.

Przykład

Stosunek pracy ustał 31.08.2022 r.

W trakcie trwania stosunku pracy pracownik złożył oświadczenie, że spełnia warunki do zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów.

Dnia 8.09.2022 r. pracodawca wypłacił byłemu pracownikowi premię za sierpień 2022 r. w wysokości 2000 zł, rozliczając premię wypłaconą pracownikowi po ustaniu stosunku pracy, płatnik uwzględnił stanowisko organów podatkowych wynikające z interpretacji indywidualnej z 18.05.2022 r., 0112-KDIL2-1.4011.199.2022.1.AMN.

	Wrzesień 2022 r.	
Premia za sierpień 2022 r.		2000 zł
Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne		2000 zł
Składka na ub. emerytalne	$2000 \text{ zł} \times 9,76\% = 195,20 \text{ zł}$	274,20 zł
Składka na ub. rentowe	$2000 \text{ zł} \times 1,5\% = 30 \text{ zł}$	
Składka na ub. chorobowe	$2000 \text{ zł} \times 2,45\% = 49 \text{ zł}$	
Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne	$2000 \text{ zł} - 274,20 \text{ zł}$	1725,80 zł
Składka na ub. zdrowotne 9% z umowy o pracę	$1725,80 \text{ zł} \times 9\%$	155,32 zł
Zaliczka na podatek		
Koszty uzyskania przychodów		250 zł
Ustalenie podstawy opodatkowania	$2000 \text{ zł} - 250 \text{ zł}^* - 274,20 \text{ zł} = 1475,80$ po zaokrągleniu 1476 zł	1476 zł
Zaliczka na podatek	$1476 \text{ zł} \times 12\%$	177,12 zł
1/12 kwoty zmniejszającej podatek		0 zł*
Zaliczka na podatek po zaokrągleniu		177 zł
Ustalenie kwoty wypłacanej pracownikowi		
$2000 \text{ zł} - 274,20 \text{ zł}$ (składki na ubezpieczenie społeczne finansowane ze środków pracownika) – $155,32 \text{ zł}$ (składka na ubezpieczenie zdrowotne, 9% podstawy wymiaru) – $177,00 \text{ zł}$ (zaliczka na podatek)		1393,48 zł

Składki finansowane przez pracodawcę		
Składka na ub. emerytalne	$2000,00 \text{ zł} \times 9,76\% = 195,20 \text{ zł}$	409,60 zł
Składka na ub. rentowe	$2000,00 \text{ zł} \times 6,5\% = 130 \text{ zł}$	
Składka na ub. wypadkowe	$2000,00 \text{ zł} \times 1,67\%$ (przykładowa stawka) $= 33,40 \text{ zł}$	
Składka na FP, FS	$2000,00 \text{ zł} \times 2,45\% = 49 \text{ zł}$	
Składka na FGŚP	$2000,00 \text{ zł} \times 0,10\% = 2 \text{ zł}$	

* Z interpretacji indywidulanej z 3.03.2022 r., 0114-KDIP3-2.4011.1085.2021.4.JM, wynika, że „od wypłacanych byłym pracownikom świadczeń należnych z tytułu uprzednio łączącego strony stosunku pracy, były pracodawca – jako płatnik – powinien obliczyć i pobrać zaliczkę na podatek dochodowy z zastosowaniem miesięcznych kosztów uzyskania przychodów ze stosunku pracy, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy bez pomniejszenia tej zaliczki o kwotę stanowiącą 1/12 kwoty zmniejszającej podatek”.

2.2.4. Zwolnienie od podatku z art. 21 ust. 1 pkt 148, 152–154 u.p.d.o.f. a KUP

W przypadku zastosowania zwolnienia, o którym mowa w:

- art. 21 ust. 1 pkt 148 u.p.d.o.f. – zwolnienie z podatku przychodów uzyskiwanych przez podatnika do 26. roku życia (ulga dla młodych);
- art. 21 ust. 1 pkt 152 u.p.d.o.f. – zwolnienie z podatku przychodów uzyskiwanych przez podatnika, który przeniósł miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ulga na powrót);
- art. 21 ust. 1 pkt 153 u.p.d.o.f. – zwolnienie z podatku przychodów uzyskiwanych przez podatnika z co najmniej 4 dzieci (ulga dla rodzin 4+);
- art. 21 ust. 1 pkt 154 u.p.d.o.f. – zwolnienie z podatku przychodów otrzymanych przez podatnika po ukończeniu 60. roku życia w przypadku kobiety i 65. roku życia w przypadku mężczyzny (ulga dla pracujących seniorów);

koszty uzyskania przychodów z tytułu:

- stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy oraz
- z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 u.p.d.o.f.,

stosuje się w wysokości nieprzekraczającej tej części przychodów z danego źródła, która podlega opodatkowaniu (art. 22 ust. 3b u.p.d.o.f.).

Jak wyjaśniło MF, w ujęciu rocznym koszty uzyskania przychodów należy zastosować także za miesiące, w których nie były uwzględnione takie koszty z uwagi na korzystanie ze zwolnień, przy czym nie mogą być one wyższe od przychodów opodatkowanych.

Przykład

W 2022 r. pracownik cały rok był zatrudniony na podstawie umowy o pracę. Z tego tytułu uzyskał przychód w wysokości 86 000 zł, z czego 85 528 zł było objęte zwolnieniem od podatku na podstawie przepisów art. 21 ust. 1 pkt 153 u.p.d.o.f. – zwolnienie z podatku przychodów uzyskiwanych przez podatnika z co najmniej 4 dzieci (ulga dla rodzin 4+).

Do listopada 2022 r. pracownik uzyskał przychody w łącznej wysokości 79 000 zł. W grudniu 2022 r. pracownik uzyskał przychód ze stosunku pracy w wysokości 7000 zł, w tym:

- kwota 6528 zł była objęta ulgą dla rodzin 4+ (85 528 zł – 79 000 zł),
- kwota 472 zł była opodatkowana (7000 zł – 6528 zł).

W rozliczeniu rocznym podatnik będzie mógł uwzględnić koszty uzyskania przychodów w wysokości nie wyższej niż kwota 472 zł.

Pracownik złożył pracodawcy:

- oświadczenie PIT-2, w którym wskazał pracodawcę jako właściwego do stosowania 1/12 kwoty zmniejszającej podatek,
- deklarację o rezygnacji z PPK.

Z tytułu umowy o pracę pracownikowi przysługują podstawowe koszty uzyskania przychodów (250 zł).

	Lista płac grudzień 2022 r.	
Wynagrodzenie za pracę		7000 zł
Przychody opodatkowane		472 zł
Przychody zwolnione z podatku		6528 zł
Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne		7000 zł
Składka na ub. emerytalne	$7000 \text{ zł} \times 9,76\% = 683,20 \text{ zł}$	959,70 zł
Składka na ub. rentowe	$7000 \text{ zł} \times 1,5\% = 105 \text{ zł}$	
Składka na ub. chorobowe	$7000 \text{ zł} \times 2,45\% = 171,50 \text{ zł}$	

Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne	7000 zł – 959,70 zł	6040,30 zł
Składka na ub. zdrowotne 9% z umowy o pracę	6040,30 zł × 9%	543,63 zł
Zaliczka na podatek		
Koszty uzyskania przychodów*		250 zł
Ustalenie podstawy opodatkowania	472 zł – 250 zł – (472 × 9,76% + 472 zł × 1,5% + 472 zł × 2,45%)* = 157,29 zł po zaokrągleniu 157 zł	157 zł
Zaliczka na podatek	157 zł × 12% = 18,84 zł	18,84 zł
Zaliczka po pomniejszeniu o 1/12 kwoty zmniejszającej podatek po zaokrągleniu	18,84 zł – 300 zł	0 zł
Ustalenie kwoty wypłacanej pracownikowi		
7000 zł – 959,70 zł (składki na ubezpieczenie społeczne) – 543,63 zł (składka na ubezpieczenie zdrowotne) – 0,00 zł (zaliczka na podatek)		5496,67 zł
Ustalenie składek opłacanych ze środków pracodawcy		
Składka na ub. emerytalne	7000,00 zł × 9,76% = 683,20 zł	1433,60 zł
Składka na ub. rentowe	7000,00 zł × 6,5% = 455 zł	
Składka na ub. wypadkowe	7000,00 zł × 1,67% (przykładowa stawka) = 116,90 zł	
Składka na FP, FS	7000,00 zł × 2,45% = 171,50 zł	
Składka na FGŚP	7000,00 zł × 0,10% = 7 zł	

* Odliczenie dotyczy składek obliczonych od przychodu podlegającego opodatkowaniu.

2.2.5. Podwyższone KUP po ustaniu stosunku pracy od 1.01.2023 r.

Od 1.01.2023 r. do przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych zostanie dodany art. 31a u.p.d.o.f., który reguluje zasady składania oświadczeń i wniosków, które mają wpływ na obliczenie zaliczki na podatek. Jak wynika z obowiązujących od 1.01.2023 r. przepisów art. 31a ust. 7 u.p.d.o.f., po ustaniu stosunku prawnego stanowiącego podstawę dokonywania przez płatnika świadczeń podatnikowi, płatnik przy obliczaniu zaliczki pomija oświadczenia i wnioski złożone uprzednio przez podatnika, z wyjątkiem:

- wniosku podatnika o obliczanie zaliczek bez stosowania zwolnienia od podatku na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 148 u.p.d.o.f.

- (ulga dla młodych) – art. 32 ust. 6 u.p.d.o.f. (w wersji obowiązującej od 1.01.2023 r.);
- wniosku podatnika o obliczanie zaliczek bez stosowania miesięcznych kosztów uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 lub 3 u.p.d.o.f. – art. 32 ust. 6 u.p.d.o.f. (w wersji obowiązującej od 1.01.2023 r.);
 - wniosku podatnika o niestosowanie 50% kosztów uzyskania przychodów – art. 32 ust. 8 u.p.d.o.f. (w wersji obowiązującej od 1.01.2023 r.).

Wśród wyjątków nie zostało wymienione oświadczenie o stosowaniu podwyższonych kosztów uzyskania przychodów. Oznacza to, że od 1.01.2023 r. z przepisów będzie wynikało, że po ustaniu stosunku pracy płatnik nie będzie uwzględniał złożonego przez pracownika w trakcie trwania stosunku pracy oświadczenia o spełnieniu warunków do zastosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów. Obliczając zaliczkę na podatek od wynagrodzenia wypłacanego już po ustaniu stosunku pracy, płatnik będzie zobowiązany stosować podstawowe koszty uzyskania przychodów (250 zł).

2.2.6. Rezygnacja z KUP

Do 31.12.2021 r. płatnik nie mógł ograniczyć ani zaniechać stosowania miesięcznych kosztów uzyskania przychodu nawet na wniosek pracownika, ponieważ nie stanowiły o tym przepisy ustawy.

Od 1.01.2022 r. przepisy uległy zmianie. Zmiany wprowadzono przepisami ustawy z 29.10.2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2105 ze zm.). Obecnie, jeżeli pracownik złoży płatnikowi sporządzony na piśmie wniosek o pobór zaliczek bez stosowania miesięcznych kosztów uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 u.p.d.o.f. (250 zł), płatnik pobiera zaliczki bez stosowania tych kosztów najpóźniej od miesiąca następującego po miesiącu, w którym otrzymał wniosek.

Wniosek ten składa się odrębnie dla każdego roku podatkowego (art. 32 ust. 1f u.p.d.o.f.).

Wniosek o niestosowanie kosztów uzyskania przychodów pozwala uniknąć dopłaty podatku, jeśli pracownik zatrudniony jest u kilku pracodawców jednocześnie. W takim przypadku każdy pracodawca, obliczając zaliczkę na podatek, ma obowiązek stosowania kosztów uzyskania przychodów w wysokości 250 zł lub podwyższonych w wysokości 300 zł (jeśli pracownik złożył oświadczenie, że jego miejsce zamieszkania jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy i nie uzyskuje dodatku za rozłąkę). W rozliczeniu rocznym łączna kwota zastosowanych KUP zostaje ograniczona do kwoty 4500 zł za rok podatkowy lub 5400 zł, w przypadku gdy miejsce zamieszkania pracownika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy.

W momencie wejścia w życie przepisów przewidziano możliwość rezygnacji przez pracownika z podstawowych kosztów uzyskania przychodów (250 zł). To powoduje, że w przypadku gdy do przychodów uzyskanych przez pracownika stosowało się podwyższone koszty uzyskania przychodów (300 zł), pracownik:

- w pierwszej kolejności powinien odwołać stosowanie podwyższonych kosztów uzyskania przychodów;
- a następnie złożyć sporządzony na piśmie wniosek o pobór zaliczek bez stosowania miesięcznych kosztów uzyskania przychodów w wysokości 250 zł.

Przykład

Pracownik w okresie od stycznia do grudnia 2022 r. był zatrudniony u dwóch pracodawców.

Każdy pracodawca przy obliczaniu zaliczki stosował podstawowe koszty uzyskania przychodów, co oznacza, że w 2022 r. zastosowane w trakcie roku koszty uzyskania przychodów wyniosły 6000 zł zgodnie z obliczeniem:

$$(250 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy}) + (250 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy}) = 6000 \text{ zł}.$$

W rozliczeniu rocznym zastosowane za rok podatkowy koszty uzyskania przychodów nie będą mogły przekroczyć kwoty 4500 zł.

$$6000 \text{ zł} - 4500 \text{ zł} = 1500 \text{ zł}$$

Przykład

Pracownik w okresie od stycznia do grudnia 2022 r. był zatrudniony u dwóch pracodawców.

Na początku lipca pracownik złożył u jednego pracodawcy wniosek o nie-stosowanie kosztów uzyskania przychodów.

W 2022 r.:

- pierwszy pracodawca stosował koszty uzyskania przychodów przez 12 miesięcy ($250 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy} = 3000 \text{ zł}$),
- drugi pracodawca stosował koszty uzyskania przychodów przez 6 miesięcy ($250 \text{ zł} \times 6 \text{ miesięcy} = 1500 \text{ zł}$).

Łączne zastosowane w trakcie roku koszty uzyskania przychodów wyniosły 4500 zł.

W rozliczeniu rocznym zastosowane za rok podatkowy koszty uzyskania przychodów nie mogą przekroczyć kwoty 4500 zł.

Wzór wniosku

.....

Miejscowość/data

.....

(imię i nazwisko)

.....

(adres)

.....

(PESEL)

Wniosek**o pobór zaliczek bez stosowania miesięcznych kosztów uzyskania przychodów**

Na podstawie przepisów art. 32 ust. 1f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych składam wniosek do płatnika o pobór zaliczek bez stosowania
(nazwa płatnika)

– miesięcznych kosztów uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (250 zł miesięcznie).

.....
(podpis podatnika)

Podstawa prawna:

- art. 32 ust. 1f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1128 ze zm.)

2.2.7. Rezygnacja z KUP – zmiany od 1.01.2023 r.

Od 1.01.2023 r. zostanie wprowadzona możliwość rezygnacji podatnika ze stosowania podwyższonych miesięcznych zryczałtowanych pracowniczych kosztów uzyskania przychodów (nowe brzmienie art. 32 ust. 6 u.p.d.o.f.). Na podstawie obowiązującego od 1.01.2023 r. przepisu art. 32 ust. 6 u.p.d.o.f. podatnik będzie mógł złożyć wniosek płatnikowi o obliczanie zaliczek bez stosowania miesięcznych kosztów uzyskania przychodów, zarówno tych podstawowych (250 zł), jak i podwyższonych (300 zł).

WAŻNE

Od 1.01.2023 r. podatnik będzie mógł złożyć płatnikowi wniosek o obliczanie zaliczek bez stosowania miesięcznych kosztów uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 lub 3 u.p.d.o.f. (250 zł, 300 zł).

Przykład

Stosunek pracy ustał 31.12.2022 r.

W styczniu 2022 r. pracownik złożył:

- wniosek o pobór zaliczek bez stosowania miesięcznych kosztów uzyskania przychodów,
- oświadczenie PIT-2.

Dnia **3.01.2023 r.** pracodawca wypłacił byłemu pracownikowi premię za grudzień 2022 r. w wysokości 2000 zł.

	Styczeń 2023 r.	
Premia za grudzień 2022 r.		2000 zł
Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne		2000 zł
Składka na ub. emerytalne	$2000 \text{ zł} \times 9,76\% = 195,20 \text{ zł}$	274,20 zł
Składka na ub. rentowe	$2000 \text{ zł} \times 1,5\% = 30 \text{ zł}$	
Składka na ub. chorobowe	$2000 \text{ zł} \times 2,45\% = 49 \text{ zł}$	
Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne	$2000 \text{ zł} - 274,20 \text{ zł}$	1725,80 zł
Składka na ub. zdrowotne 9% z umowy o pracę	$1725,80 \text{ zł} \times 9\%$	155,32 zł

Zaliczka na podatek		
Koszty uzyskania przychodów		-----*
Ustalenie podstawy opodatkowania	2000 zł – 274,20 zł = 1725,80 po zaokrągleniu 1726 zł	1726 zł
Zaliczka na podatek	1726 zł × 12%	207,12 zł
1/12 kwoty zmniejszającej podatek		0 zł*
Zaliczka na podatek po zaokrągleniu		207 zł
Ustalenie kwoty wypłacanej pracownikowi		
2000 zł – 274,20 zł (składki na ubezpieczenie społeczne finansowane ze środków pracownika) – 155,32 zł (składka na ubezpieczenie zdrowotne, 9% podstawy wymiaru) – 207,00 zł (zaliczka na podatek)		1363,48 zł
Składki finansowane przez pracodawcę		
Składka na ub. emerytalne	2000,00 zł × 9,76% = 195,20 zł	409,60 zł
Składka na ub. rentowe	2000,00 zł × 6,5% = 130 zł	
Składka na ub. wypadkowe	2000,00 zł × 1,67% (przykładowa stawka) = 33,40 zł	
Składka na FP, FS	2000,00 zł × 2,45% = 49 zł	
Składka na FGŚP	2000,00 zł × 0,10% = 2 zł	

* Na podstawie obowiązującego od 1.01.2023 r. art. 31a ust. 7 u.p.d.o.f. po ustaniu stosunku prawnego stanowiącego podstawę dokonywania przez płatnika świadczeń podatnikowi, płatnik przy obliczaniu zaliczki pomija oświadczenia i wnioski złożone uprzednio przez podatnika, z wyjątkiem wniosków, o których mowa w art. 32 ust. 6 i 8 u.p.d.o.f., tj. wniosku o pobór zaliczek bez stosowania zwolnienia od podatku na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 148 u.p.d.o.f. lub miesięcznych kosztów uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 u.p.d.o.f.

2.3. Podwyższenie progu podatkowego

Do końca 2021 r. stawka podatku w wysokości 17% była stosowana dla podstawy opodatkowania nieprzekraczającej kwoty 85 528 zł. Jeśli podstawa opodatkowania przewyższała tę kwotę, zastosowanie miała 32% stawka podatku.

Od 1.01.2022 r. próg dochodów skali podatkowej, do którego stosowana była 17% stawka podatku (do 30.06.2022 r.), został podwyższony do 120 000 zł. Dopiero do nadwyżki ponad tę kwotę podatek jest obliczany według stawki 32%.

Przepis art. 27 ust. 1 u.p.d.o.f. – okres obowiązywania przepisu od 1.01.2022 r. do 30.06.2022 r.

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
ponad	do	
	120 000	17% minus kwota zmniejszająca podatek 5100 zł
120 000		15 300 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł

Od 1.07.2022 r. zmianie uległ przepis art. 27 ust. 1 u.p.d.o.f. Po wprowadzeniu zmian do 12% została obniżona stawka podatku stosowana do dochodu nieprzekraczającego pierwszego progu podatkowego. Stawka podatku w wysokości 32% pozostała na niezmiennym poziomie. Na niezmienionym poziomie pozostał próg podatkowy oraz kwota wolna od podatku ustalona w wysokości 30 000 zł. Pozostawienie kwoty wolnej na tym samym poziomie przy obniżeniu stawki podatku do wysokości 12% oznacza od 1.07.2022 r. nową kwotę zmniejszającą podatek.

Od 1.07.2022 r. kwota zmniejszająca podatek wynosi 3600 zł (30 000 zł × 12%).

Konsekwencją zmienionej kwoty zmniejszającej podatek wynoszącej 3600 zł jest też odpowiadająca jej kwota zmniejszająca miesięczne zaliczki na podatek wynosząca 300 zł (1/12 z kwoty zmniejszającej podatek 3600 zł).

Przepis art. 27 ust. 1 u.p.d.o.f. – okres obowiązywania przepisu od 1.07.2022 r. z mocą od 1.01.2022 r.

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
ponad	do	
	120 000	12% minus kwota zmniejszająca podatek 3600 zł
120 000		10 800 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł

WAŻNE

Zmieniony od 1.07.2022 r. przepis art. 27 ust. 1 u.p.d.o.f. w brzmieniu nadanym ustawą z 9.06.2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1265) stosuje się do dochodów (przychodów) uzyskanych od dnia 1.01.2022 r. (art. 18 ust. 1 tej ustawy).

Oznacza, to że rozliczając przychody uzyskane w 2022 r. podatnik w rozliczeniu rocznym będzie stosował art. 27 ust. 1 u.p.d.o.f. w brzmieniu obowiązującym od 1.07.2022 r. Do dochodów, które nie przekroczyły w roku podatkowym kwoty 120 000 zł, zastosuje 12% stawkę podatku oraz kwotę zmniejszającą podatek w wysokości 3600 zł.

2.4. Zaliczka na podatek od przychodów ze stosunku pracy

Zmiana od 1.07.2022 r. przepisów art. 27 ust. 1 u.p.d.o.f. nie pozostała bez wpływu na obliczanie przez płatników zaliczek na podatek od przychodów uzyskiwanych przez osoby, które uzyskują od zakładów pracy przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej lub spółdzielczego stosunku pracy, zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego wypłacane przez zakłady pracy, a w spółdzielniach pracy – wypłaty z tytułu udziału w nadwyżce bilansowej.

WAŻNE

Przy obliczaniu zaliczki według zasad określonych w art. 32 ust. 1 i 1a u.p.d.o.f., od dochodów uzyskanych w okresie od dnia 1.07.2022 r. do dnia 31.12.2022 r. zamiast stawki 17% stosuje się stawkę 12% (art. 23 ust. 1 ustawy z 9.06.2022 r.).

Zaliczki za miesiące od 1.01.2022 r. do 30.06.2022 r.	Zaliczki za miesiące od 1.07.2022 r. do 31.12.2022 r.	Zaliczki za miesiące od 1.01.2023 r.
Art. 32 ust. 1 u.p.d.o.f.	Art. 32 ust. 1 u.p.d.o.f. w zw. z art. 23 ust. 1 ustawy z 9.06.2022 r.	Art. 32 ust. 1 u.p.d.o.f.
Zaliczki, o których mowa w art. 31 u.p.d.o.f., za miesiące od stycznia do grudnia, z zastrzeżeniem ust. 1a, wynoszą: 1) za miesiące, w których dochód podatnika uzyskany od początku roku w tym zakładzie pracy nie przekroczył (120 000 zł) kwoty stanowiącej górną granicę pierwszego przedziału skali – 17% dochodu uzyskanego w danym miesiącu; 2) za miesiąc, w którym dochód podatnika uzyskany od początku roku w tym zakładzie pracy przekroczył kwotę stanowiącą górną granicę pierwszego przedziału skali (120 000 zł) – 17% od tej części dochodu uzyskanego w tym miesiącu, która nie przekroczyła tej kwoty, i – 32% od nadwyżki ponad kwotę stanowiącą górną granicę pierwszego przedziału skali (120 000 zł);	Zaliczki, o których mowa w art. 31 u.p.d.o.f., za miesiące od stycznia do grudnia, z zastrzeżeniem ust. 1a, wynoszą: 1) za miesiące, w których dochód podatnika uzyskany od początku roku w tym zakładzie pracy nie przekroczył (120 000 zł) kwoty stanowiącej górną granicę pierwszego przedziału skali – 12% dochodu uzyskanego w danym miesiącu; 2) za miesiąc, w którym dochód podatnika uzyskany od początku roku w tym zakładzie pracy przekroczył kwotę stanowiącą górną granicę pierwszego przedziału skali (120 000 zł) – 12% od tej części dochodu uzyskanego w tym miesiącu, która nie przekroczyła tej kwoty, i – 32% od nadwyżki ponad kwotę stanowiącą górną granicę pierwszego przedziału skali (120 000 zł);	Zaliczki za miesiące od stycznia do grudnia wynoszą: 1) za miesiące, w których dochód podatnika uzyskany od początku roku od danego płatnika nie przekroczył kwoty 120 000 zł – 12% dochodu uzyskanego w danym miesiącu; 2) za miesiąc, w którym dochód podatnika uzyskany od początku roku od danego płatnika przekroczył kwotę 120 000 zł – 12% od tej części dochodu uzyskanego w tym miesiącu, która nie przekroczyła tej kwoty, i – 32% od nadwyżki ponad kwotę 120 000 zł;